

KALENDARZ
LITURGICZNY
ARCHIDIECEZJI
KATOWICKIEJ
2023

rok A, cykl I

Katowice · 2022

**Wydany z polecenia
Księdza Arcybiskupa Metropolity Katowickiego
dra Wiktora Skworca**

Redaktorzy:
**ks. ANTONI REGINEK
ks. PAWEŁ TIL
ks. MARCIN WIERZBICKI**

Pomoc:
ks. REINHARD SCHITTKO

E-mail redakcji: ordo@archidiecezjakatowicka.pl

Wydawca:
Archidiecezja Katowicka

ISBN 978-83-66802-05-6

PATRONOWIE POLSKI

**PIERWSZORZĘDNI
NAJŚWIĘTZA MARYJA PANNA
Królowa Polski**

**ŚWIĘCI WOJCIECH I STANISŁAW
Biskupi męczennicy**

**DRUGORZĘDNI
ŚW. STANISŁAW KOSTKA
Zakonnik**

**ŚW. ANDRZEJ BOBOLA
Prezbiter i męczennik**

PATRONOWIE GŁÓWNI ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ

MATKA BOŻA PIEKARSKA MATKA SPRAWIEDLIWOŚCI I MIŁOŚCI SPOŁECZNEJ

Uroczystość 12 września

ŚWIĘTY JACEK

Prezbiter

Uroczystość 17 sierpnia

PATRONOWIE

ŚWIĘTA BARBARA DZIEWICA, MĘCZENNICA

Wspomnienie 4 grudnia

ŚWIĘTY FLORIAN MĘCZENNIK

Wspomnienie 4 maja

SPIS TREŚCI

Część I. Objaśnienia i przypomnienia	7
Święta ruchome w Roku Pańskim 2023	7
A. Wykaz znaków i skrótów	7
B. Tabela pierwszeństwa dni liturgicznych	9
C. Uproszczenie kalendarza diecezji polskich	11
D. Uwagi dotyczące odprawiania Mszy św.	11
I. Wybór Mszy i jej części	12
II. Zasady wyboru Modlitwy eucharystycznej	15
III. Msze obrzędowe	17
IV. Msze św. w różnych potrzebach	21
V. Msze św. wotywnie	22
VI. Struktura Mszy świętej oraz jej elementy i części	23
VII. Znaczenie i godność sprawowania Eucharystii	29
E. Przechowywanie Najświętszej Eucharystii i jej kult poza Mszą świętą	34
I. Przechowywanie Najświętszej Eucharystii	34
II. Inne formy kultu Najświętszej Eucharystii poza Mszą świętą	35
III. Adoracja Najświętszego Sakramentu	36
IV. Procesje Eucharystyczne	36
V. Nabożeństwa Eucharystyczne	37
F. Liturgia Godzin	38
I. Obchód dni liturgicznych w ciągu roku	38
II. Wspólne odprawianie Liturgii Godzin	38
G. Ważniejsze dekryty i zarządzenia	39
I. Aktualne przepisy dotyczące praktykowania pokuty	39
II. Przepisy dotyczące odpustów	40
III. Msze święte za parafian	43
IV. Msze święte w domu chorego	43
V. Komunia św. pod dwiema postaciami	44
VI. Dwukrotne przyjęcie Komunii św. tego samego dnia	45
VII. Wieczna adoracja w archidiecezji	45
Plan wiecznej adoracji Najświętszego Sakramentu	46
VIII. Bierzmowanie w katedrze	55
IX. Rozgrzeszanie od cenzur wiążących mocą samego prawa	56
X. Miejsca stałej możliwości korzystania z sakramentu pokuty i pojednania	57
XI. Katolicki telefon zaufania	57
XII. Nadsyłanie sprawozdań i protokołów	57

XIII. Plan kolekt i zbiórek na 2023 rok	57
XIV. Przykazania kościelne	59
XV. Obchody ku czci patronów miast	61
Tabela odprawiania mszy okolicznościowych	62
Tabela odprawiania mszy żałobnych	63
Część II. Kalendarz liturgiczny 2023	65
Kalendarz skrócony na rok 2024	324
Święta ruchome w 2024 roku	333
Wykaz Ośrodków Duszpasterstwa Głuchych i Niewidomych	333

„«Skarb» jest zbyt wielki i cenny, żeby ryzykować jego zubożenie czy też narażenie na szwank przez eksperymenty(...). [Ecclesia de Eucharistia, 51]

Czuję się zatem w obowiązku skierować gorący apel, ażeby podczas sprawowania Ofiary eucharystycznej normy liturgiczne były zachowywane z wielką wiernością. Są one konkretnym wyrazem autentycznej eklezjalności Eucharystii; takie jest ich najgłębsze znaczenie. Liturgia nie jest nigdy prywatną własnością kogokolwiek, ani celebransa, ani wspólnoty, w której jest sprawowana tajemnica. Apostoł Paweł był zmuszony skierować naglące słowa do wspólnoty w Koryncie z powodu poważnych uchybień w celebracji eucharystycznej, którą sprawowali podzieleni (skismata), tworząc różne frakcje (airéseis) (por. 1 Kor 11, 17-34). Również w naszych czasach posłuszeństwo normom liturgicznym powinno być na nowo odkryte i docenione jako odbicie i świadectwo Kościoła jednego i powszechnego, uobecnionego w każdej celebracji Eucharystii. Kapłan, który wiernie sprawuje Mszę św. według norm liturgicznych, oraz wspólnota, która się do nich dostosowuje, ukazują w sposób dyskretny, lecz wymowny swą miłość do Kościoła. (...) Nikomu nie można zezwolić na niedoceniając powierzonej nam tajemnicy: jest ona zbyt wielka, ażeby ktoś mógł pozwolić sobie na traktowanie jej wedle własnej oceny, która nie szanowałaby jej świętego charakteru i jej wymiaru powszechnego”. [Ecclesia de Eucharistia, 52]

CZĘŚĆ I

OBJAŚNIENIA I PRZYPOMNIENIA ŚWIĘTA RUCHOME W ROKU PAŃSKIM 2023

Święto Chrztu Pańskiego	- 8 stycznia
Środa Popielcowa	- 22 lutego
Wielkanoc	- 9 kwietnia
Wniebowstąpienie Pańskie	- 21 maja
Zesłanie Ducha Świętego	- 28 maja
Uroczystość Trójcy Przenajświętszej	- 4 czerwca
Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa	- 8 czerwca
Uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa	- 16 czerwca
Uroczystość Chrystusa Króla	- 26 listopada
Pierwsza niedziela Adwentu	- 3 grudnia
Święto Świętej Rodziny	- 31 grudnia

Okres zwykły w ciągu roku trwa:

- od 9 stycznia (poniedziałek I tygodnia) do 21 lutego (wtorek VII tygodnia)
- oraz od 29 maja (poniedziałek VIII tygodnia) do 3 grudnia (sobota XXXIV tygodnia).

CZYTANIA MSZALNE W ROKU 2023

Niedziele i święta w ciągu roku	- cykl A
Niedziele Adwentu	- cykl B
Dni powszednie w ciągu roku	- cykl I

UWAGA: Decyzją ks. arcybiskupa Wiktora Skworca od roku 2018 pierwsze czwartki i pierwsze soboty miesiąca obchodzimy w archidiecezji tak, jak przypadają zgodnie z kalendarzem, a nie w dni poprzedzające i następujące po pierwszym piątku miesiąca.

A. WYKAZ ZNAKÓW I SKRÓTÓW

# #	- zakazana Msza pogrzebowa
#	- dozwolona jedynie Msza pogrzebowa
Abp	- Arcybiskup
adh. apost.	- adhortacja apostołska
Adw.	- Adwent, adwentowy
AL	- Agenda Liturgiczna
Ap. App.	- Apostoł, Apostołowie
archidiec.	- archidiecezja
bł.	- błogosławiony(a)
bp	- biskup
diak.	- diakon
diec.	- diecezja
dK	- doktor Kościoła
dow.	- dowolny(a), do wyboru
dz.	- dziewica

enc.	– encyklika
inf.	– infułat
i tow.	– i towarzyszy
K	– pieśń na Komunię
kard.	– kardynał
KKTE	– Komunia św. i Kult Tajemnicy Eucharystycznej poza Mszą św.
KUL	– Katolicki Uniwersytet Lubelski
LG	– Liturgia Godzin
ME	– Modlitwa Eucharystyczna
męcz.	– męczennik, męczennicy
misjon.	– misjonarz, misjonarzach
MND	– list apostołski Mane Nobiscum Domine
MR	– Mszał Rzymski dla Diecezji Polskich
Narodz. P.	– Narodzenie Pańskie
niedz.	– niedziela, niedzielny
Nieszp.	– Nieszpory
NMP	– Najświętsza Maryja Panna
NSPJ	– Najświętsze Serce Pana Jezusa
Obj. P.	– Objawienie Pańskie
OB (I, II)	– Obrzędy Błogosławieństw (tom I lub II)
ONRLK	– Ogólne normy roku liturgicznego i kalendarza
OWLG	– Ogólne wprowadzenie do Liturgii Godzin
OWMR	– Ogólne wprowadzenie do Mszału Rzymskiego (Pallottinum 2006)
pap.	– papież
par.	– parafia
past.	– pasterz(e)
Pd	– pieśń na przygotowanie darów
pf.	– prefacja
prezb.	– prezbiter
psałt.	– psalterz
resp.	– responsorium
RS	– instrukcja Redemptoris Sacramentum
Sł. B.	– Sługa Boży
II Synod	– II Synod Archidiecezji Katowickiej
ŚAK	– Śpiewnik Archidiecezji Katowickiej
śś.	– świętych
św.	– święty(a)
święt.	– święteczny(e)
t.w.	– teksty wspólne
U	– pieśń na uwielbienie
urocz.	– uroczystość(ci)
W	– pieśń na wejście
WA	– Wiadomości Archidiecezjalne
WD	– Wiadomości Diecezjalne
WŚSD	– Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne

wezw.	– wezwanie(m)
Wielk.	– Wielkanoc, wielkanocny
wik. gen.	– wikariusz generalny
wł.	– własny(e)
wspom.	– wspomnienie(a)
wychow.	– wychowawca(ch)
Z	– pieśń na zakończenie
zak.	– zakonnik, zakonnicy
zw.	– zwyczajny, zwykły

Skróty ksiąg Pisma św. według *Lekcjonarza mszalnego* (wyd. 2, 2015).
 Numery pieśni według *Śpiewnika kościelnego archidiecezji katowickiej*, (wyd. 4, 2020), Dodatkowo, w nawiasie podano numer według poprzedniej edycji Śpiewnika oraz w odniesieniu do *Skarbcza pieśni kościelnych* (2004) i *Chorału śląskiego*, t. 1–3 (2003–2011).
 Przy błogosławieństwach i poświęceniach podano numery stron z: *Obrzędy Błogosławieństw*, Katowice 1994. Natomiast przy nabożeństwach numery stron podane są z *Agendy Liturgicznej*, Katowice 2005.

B. TABELA PIERWSZEŃSTWA DNI LITURGICZNYCH

I.

1. Paschalne Triduum Męki i Zmartwychwstania Pańskiego.
2. Narodzenie Pańskie, Objawienie, Wniebowstąpienie i Zesłanie Ducha Świętego. Niedziele Adwentu, Wielkiego Postu, Okresu Wielkanocnego. Środa Popielcowa. Dni Wielkiego Tygodnia od poniedziałku do czwartku włącznie. Dni w Oktawie Wielkanocy.
3. Uroczystości Pańskie, Najświętszej Maryi Panny oraz świętych, umieszczone w kalendarzu ogólnym. Wspomnienie wszystkich wiernych zmarłych.
4. Uroczystości własne, a mianowicie:
 - a) Uroczystość głównego patrona miejscowości lub miasta.
 - b) Uroczystość poświęcenia i rocznicy poświęcenia kościoła własnego.
 - c) Uroczystość tytułu kościoła własnego.
 - d) Uroczystość tytułu albo założyciela, albo głównego patrona zakonu lub zgromadzenia.

II.

5. Święta Pańskie umieszczone w kalendarzu ogólnym.
6. Niedziele okresu Narodzenia Pańskiego i Okresu Zwykłego.
7. Święta Najświętszej Maryi Panny i świętych umieszczone w kalendarzu ogólnym.
8. Święta własne, a mianowicie:
 - a) Święto głównego patrona diecezji.
 - b) Święto rocznicy poświęcenia kościoła katedralnego.

- c) Święto głównego patrona regionu, prowincji, narodu lub większego terytorium.
 - d) Święto tytułu albo założyciela, albo głównego patrona zakonu lub zgromadzenia i prowincji zakonnej, z zachowaniem przepisów zawartych w nr. 4.
 - e) Inne święta własne jakiegoś kościoła;
 - f) Inne święta wpisane do kalendarza diecezji, zakonu lub zgromadzenia.
9. Dni okresu Adwentu od 17 do 24 grudnia włącznie. Dni w oktawie Narodzenia Pańskiego. Dni powszednie okresu Wielkiego Postu.

III.

10. Wspomnienia obowiązkowe podane w kalendarzu ogólnym.
11. Wspomnienia obowiązkowe własne, a mianowicie:
- a) Wspomnienie drugorzędного patrona miejsca, diecezji, regionu albo prowincji zakonnej;
 - b) Inne wspomnienia obowiązkowe wpisane w kalendarzu danej diecezji, zakonu lub zgromadzenia.
12. Wspomnienia dowolne. Można je obchodzić nawet w dni wymienione w nr. 9, z zachowaniem odnośnych przepisów podanych w Ogólnym wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego i do Liturgii Godzin. W podobny sposób jak wspomnienia dowolne można obchodzić wspomnienia obowiązkowe zachodzące przypadkowo w dni powszednie Wielkiego Postu.
13. Dni powszednie Adwentu do 16 grudnia włącznie. Dni okresu Narodzenia Pańskiego od dnia 2 stycznia do soboty po Objawieniu Pańskim. Dni powszednie Okresu Wielkanocnego od poniedziałku po Oktawie Wielkanocy do soboty przed Zesłaniem Ducha Świętego włącznie. Dni powszednie Okresu Zwykłego.

Jeżeli kilka obchodów liturgicznych zbiega się w tym samym dniu, pierwszeństwo ma ten, który zajmuje wyższe miejsce w Tabeli dni liturgicznych.

Uroczystość przypadającą na dzień liturgiczny mający pierwszeństwo przenosi się na najbliższy dzień wolny od obchodów wymienionych w numerach 1-8 Tabeli pierwszeństwa dni liturgicznych. Należy zachować przepisy zawarte w nr 5 Ogólnych norm roku liturgicznego. Obchody niższego stopnia w tym roku się opuszcza.

Jeżeli w tym samym dniu zbiegają się II Nieszpory dnia bieżącego oraz I Nieszpory dnia następnego, to pierwszeństwo mają Nieszpory tego obchodu liturgicznego, który w tabeli pierwszeństwa dni liturgicznych zajmuje wyższe miejsce. Gdy obydwie obchody są równo stopniem, pierwszeństwo mają Nieszpory dnia bieżącego.

C. UPROSZCZENIE KALENDARZA DIECZJI POLSKICH

Dekret

KONGREGACJA DS. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW
Prot. N. 510/16
DLA POLSKI

Na prośbę J. E. Stanisława Gądeckiego, Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, wyrażoną w liście z dnia 19 października 2016 r., mocą uprawnień udzielonych tej Kongregacji przez papieża Franciszka, następujące celebracje zostają odąd usunięte z Kalendarza dla diecezji polskich i, za uprzednią prośbą Biskupów, pozostają w Kalendarzach diecezjalnych: Błogosławionych męczenników Wincentego Lewoniuka i Towarzyszy (23.01); Bł. Jerzego Matulewicza, biskupa (27.01); Bł. Bolesławy Lament, dziewicy (29.01); Bł. Bogumiła, biskupa (10.06); Bł. Jolanty, zakonnicy (15.06); Bł. Edmunda Bojanowskiego (07.08); Bł. Bronisławy, dziewicy (01.09); Bł. Anieli Salawy, dziewicy (09.09); Bł. Władysława z Gielniowa, prezbitera (25.09); Bł. Wincentego Kadłubka, biskupa (09.10); Bł. Marii Angeli Truszkowskiej, dziewicy (10.10); Bł. Jakuba Strzemię, biskupa (21.10); Bł. Salomei, zakonnicy (19.11); Bł. Marii od Pana Jezusa Dobrego Pasterza, zakonnicy (25.11); Bł. Rafała Chylińskiego, prezbitera (03.12). Odośnie wspomnienia Bł. Czesława, prezbitera (20.07), odąd będzie wspomnieniem dowolnym. Inne wspomnienia dowolne mają być wpisane tak, jak w Rzymskim Kalendarzu Ogólnym, to znaczy Św. Anieli Merici, dziewicy, dnia 27 stycznia; Św. Dionizego, biskupa i Towarzyszy, męczenników; Św. Jana Leonardiego, prezbitera, dnia 9 października.

Bez względu na jakiegokolwiek przeciwne zarządzenia.

W siedzibie Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dn. 14 marca 2017 r.

† Robert Kard. Sarah, Prefekt

† Artur Roche, Arcybiskup Sekretarz

D. UWAGI DOTYCZĄCE ODPRAWIANIA MSZY ŚW.

Odnowione obrzędy Mszy św. przedstawia Nowe Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego (Pallottinum 2006). Kapłani winni zapoznać się z treścią tego wprowadzenia. (MND 17)

W przygotowaniu Mszy św. kapłan winien mieć na uwadze bardziej wspólne dobro duchowe zgromadzenia wiernych niż własne upodobania. Ze względu na dobro duchowe wiernych, doberze odpowiedni formularz (zob. OWMR 353-355), czytania i modlitwy (zob. OWMR 356-362).

Wobec rozległych możliwości doboru różnych części Mszy świętej jest nieodzowne, aby diakon, lektorzy, psalterzysta, kantor, komentator i chór przed rozpoczęciem liturgii dokładnie wiedzieli, jakie czynności mają wykonać. Nie powinny się zdarzać sytuacje nieprzewidziane. Harmonijny układ i sprawowanie obrzędów bardzo ułatwia duchowy udział wiernych w Eucharystii. (OWMR 352)

Ponadto kapłani winni uwzględnić szczegółowe przepisy wydane przez Episkopat Polski.

I. WYBÓR MSZY I JEJ CZĘŚCI

(OWMR 353-355)

353. W uroczystości kapłan obowiązany jest stosować się do kalendarza kościoła, w którym celebruje.

354. W niedziele, w dni powszednie Adwentu, okresu Narodzenia Pańskiego, Wielkiego Postu, Okresu Wielkanocnego, w święta i we wspomnienia obowiązkowe:

- a) jeśli kapłan sprawuje Mszę świętą z udziałem ludu, winien się stosować do kalendarza kościoła, w którym celebruje;
- b) jeśli sprawuje Mszę świętą, w której uczestniczy tylko jeden usługujący, kapłan może kierować się albo kalendarzem kościoła, albo kalendarzem własnym.

355. W dni, w które przypada wspomnienie dowolne:

- a) w dni powszednie Adwentu od dnia 17 do 24 grudnia, w ciągu oktawy Narodzenia Pańskiego i w dni powszednie Wielkiego Postu, z wyjątkiem Środy Popielcowej i Wielkiego Tygodnia, kapłan sprawuje Mszę świętą z bieżącego dnia liturgicznego; jeżeli w takim dniu w kalendarzu ogólnym przypada wspomnienie, może odmówić kolektę z tego wspomnienia, poza Środą Popielcową i Wielkim Tygodniem. W dni powszednie Okresu Wielkanocnego można obchodzić w całości wspomnienia Świętych.
- b) W dni powszednie Adwentu przed dniem 17 grudnia, w dni powszednie okresu Narodzenia Pańskiego od dnia 2 stycznia i w dni powszednie Okresu Wielkanocnego kapłan może wybrać albo Mszę z dnia powszedniego, albo Mszę o świętym, lub o jednym ze świętych, których wspomnienie przypada, albo Mszę o jakimś świętym wpisanym w tym dniu w Martyrologium.
- c) W zwykłe dni powszednie kapłan może wybrać albo Mszę z dnia powszedniego, albo Mszę o świętym, którego wspomnienie dowolne przypada, albo Mszę o jakimś świętym wpisanym w tym dniu w Martyrologium, albo jedną z Mszy w różnych potrzebach, albo Mszę wotywną.

Kapłan celebrujący z udziałem ludu zadba o to, by zbyt często bez dostatecznego powodu nie opuszczać czytań, które w lekcjona-

rze są wyznaczone na poszczególne dni; Kościół bowiem pragnie, aby wiernym hojniej zastawiano stół słowa Bożego.

Z tej samej przyczyny powinien z umiarem stosować Msze żałobne, albowiem każdą Mszę świętą ofiaruje się tak za żywych, jak za zmarłych, i w Modlitwie eucharystycznej wspomina się zmarłych.

Tam, gdzie sercu wiernych bliskie są wspomnienia dowolne Najświętszej Maryi Panny lub świętych, należy zadośćuczynić ich uprawnionej pobożności. Gdy istnieje swoboda wyboru między wspomnieniem wpisanym do kalendarza ogólnego i wspomnieniem umieszczonym w kalendarzu diecezjalnym lub zakonnym, pierwszeństwo zgodnie z tradycją przysługuje wspomnieniu partykularnemu, jeżeli nie ma między nimi innych różnic.

Czytania (OWMR 356-362)

356. Przy wyborze tekstów różnych części Mszy, tak z okresów roku kościelnego, jak o świętych, należy zachować następujące normy:

357. Na niedziele i uroczystości są wyznaczone trzy czytania, mianowicie czytanie Proroka, Apostoła i Ewangelii; w ten sposób wychowuje się chrześcijan do zrozumienia ciągłości zbawczego dzieła, zgodnie z przedziwną Bożą pedagogią. Czytania te ściśle obowiązują.

W Okresie Wielkanocnym zgodnie z tradycją Kościoła zamiast czytania ze Starego Testamentu bierze się czytanie z księgi Dziejów Apostolskich.

Na święta wyznaczone są dwa czytania. Jeśli jednak zgodnie z zasadami święto zostaje podniesione do rangi uroczystości, dodaje się trzecie czytanie, wzięte spośród tekstów wspólnych.

W dni wspomnień świętych, jeśli nie ma czytań własnych, z zasady stosuje się czytania wyznaczone na dni powszednie. W niektórych przypadkach proponuje się czytania przystosowane, które naświetlają szczególny aspekt duchowego życia albo działalności Świętego. Używanie tych czytań nie obowiązuje, chyba że przemawiają za tym prawdziwe racje duszpasterskie.

358. W lekcjonarzu na dni powszednie zamieszczone są czytania na poszczególne dni każdego tygodnia w ciągu całego roku; należy więc z zasady stosować te czytania w te dni, na które je wyznaczono, chyba że przypadnie uroczystość lub święto albo wspomnienie mające własne czytania z Nowego Testamentu, to jest takie, w których występuje wzmianka o Świętym czczonym danego dnia.

Jeśli jednak czytanie ciągłe Pisma świętego zostanie przerwane w ciągu tygodnia przez jakąś uroczystość lub święto albo przez jakiś szczególny obchód liturgiczny, kapłan, z uwagi na porządek czytań całego tygodnia, ma prawo albo części opuszczone połączyć z innymi, albo zdecydować, którym tekstom należy przyznać pierwszeństwo.

We Mszach świętych z udziałem specjalnych grup kapłan może wybrać czytania odpowiedniejsze na daną okoliczność, byleby pochodziły z zatwierdzonego lekcjonarza.

359. Ponadto specjalny wybór tekstów Pisma świętego podano w lekcjonarzu do Mszy obrzędowych, z którymi wiąże się sprawowanie niektórych sakramentów lub sakramentaliów, albo do Mszy, które celebruje się w szczególnych okolicznościach.

Lekcjonarze te ułożono w tym celu, aby przez lepszy dobór słowa Bożego wprowadzać słuchających go wiernych w pełniejsze rozumienie misterium, w którym uczestniczą, i wychowywać do głębszego umiłowania objawionego słowa.

Tak więc przy wyborze tekstów, które się czyta na zgromadzeniu liturgicznym, należy brać pod uwagę zarówno względy duszpasterskie, jak i swobodę wyboru, która została udzielona w tej dziedzinie.

360. Niekiedy proponuje się ten sam tekst w formie dłuższej i krótszej. W wyborze między jedną z tych dwóch form należy również stosować kryterium duszpasterskie. Należy się zastanowić, czy bardziej owocne będzie dla wiernych czytanie dłuższe czy krótsze; czy są oni zdolni wysłuchać tekstu bardziej kompletnego, który potem zostanie wyjaśniony w homilii.

361. Gdy istnieje możliwość wyboru spośród tekstów już ściśle określonych lub podanych do wyboru, należy brać pod uwagę pozytywne uczestników. Chodzi tu zarówno o wybór tekstu łatwiejszego lub bardziej odpowiadającego danemu zgromadzeniu, jak o powtórzenie lub odłożenie tekstu, który wyznaczony jest na pewną Mszę jako własny, a w innej może być zastosowany dowolnie, jeśli przemawiają za tym względy duszpasterskie.

Może się to zdarzyć, gdy jakiś tekst miałby być ponownie czytany w najbliższych dniach, np. w niedzielę i w dzień powszedni następującego tygodnia, albo też, gdy istnieje obawa, że jakiś tekst spowoduje trudności w danym zgromadzeniu wiernych. Przy wyborze tekstów Pisma świętego trzeba jednak czuwać nad tym, aby pewnych jego fragmentów stale nie opuszczać.

362. Konferencje Episkopatów mają prawo nie tylko wybierać bardziej odpowiednie teksty, o czym wyżej była mowa, lecz także w szczególnych okolicznościach proponować pewne przystosowania czytań, pod warunkiem jednak, że teksty będą wybierane z zatwierdzonego lekcjonarza.

Modlitwy (OWMR 363-364)

363. W każdej Mszy świętej, jeśli nie są podane inne wskazania, stosuje się modlitwy właściwe dla teże Mszy.

W dni wspomnienia świętych stosuje się własną kolektę, a jeśli jej nie ma, bierze się kolektę z odpowiednich tekstów wspólnych. Je-

śli nie ma własnych modlitw nad darami i po Komunii świętej, można je wziąć spośród tekstów wspólnych albo z powszedniego dnia danego okresu liturgicznego.

W dni powszednie Okresu Zwykłego można wziąć oracje z poprzedniej niedzieli albo oracje z innej niedzieli w ciągu roku, albo jedną z podanych w Mszale oracji w różnych potrzebach. Zawsze też można ze wspomnianych Mszy wziąć samą kolektę.

W ten sposób mszał dostarcza obfitości tekstów, które wzbogacają chrześcijańską modlitwę.

W ważniejszych okresach roku kościelnego przystosowanie dokonuje się już poprzez oracje właściwe dla treści tych okresów, a podane w mszale na poszczególne dni powszednie.

364. Liczne prefacje, którymi wzbogacono Mszał Rzymski, mają rozwijać w różnym ujęciu temat dziękczynienia w Modlitwie eucharystycznej i pełniej naświetlać różne aspekty misterium zbawienia.

II. ZASADY WYBORU MODLITWY EUCHARYSTYCZNEJ

(OWMR 365; MR 334*, MR343*, MR 353*)

Zasady wyboru Modlitwy eucharystycznej są następujące:

- a) Pierwszą Modlitwę eucharystyczną (Kanon Rzymski), którą zawsze można odmawiać, zaleca się stosować w dni mające własne *Zjednoczeni* i w Mszach z własnym *Boże, przyjmij łaskawie tę Ofiarę*, a także w święta Apostołów i świętych, których imiona wspomina się w tekście tej modlitwy; wskazane jest również stosowanie tej modlitwy w niedziele, jeśli raczej duszpasterskie nie zalecają wyboru trzeciej Modlitwy eucharystycznej.
- b) Druga Modlitwa eucharystyczna, ze względu na jej cechy charakterystyczne, zalecona jest w dni powszednie i w specjalnych okolicznościach. Modlitwa ta ma wprawdzie własną prefację, ale można ją stosować i z innymi prefacjami, z tymi zwłaszcza, które w sposób syntetyczny ujmują misterium zbawienia, np. z prefacjami zwykłymi. Kiedy Mszę sprawuje się za jakiegoś zmarłego, można użyć specjalnej formuły zamieszczonej przed *Pamiętaj także*.
- c) Trzecią Modlitwę eucharystyczną można stosować w połączeniu z każdą prefacją. Zaleca się stosować tę modlitwę w niedziele i święta. Jeśli używa się jej w Mszach za zmarłych, można zastosować specjalną formułę, którą wprowadza się po słowach: *Zjednocz ze sobą wszystkie swoje dzieci rozproszone po całym świecie*.
- d) Czwarta Modlitwa eucharystyczna ma prefację niezmienną i podaje pełniejsze streszczenie dziejów zbawienia. Można się nią posłużyć, gdy Msza nie ma własnej prefacji i w niedziele Okresu Zwykłego. Do tej modlitwy, ze względu na jej budowę, nie można wprowadzać specjalnej formuły za zmarłego.

e) Piąta Modlitwa eucharystyczna tworzy jedną całość ze swoją prefacją, dlatego nie można jej odmawiać, gdy jest przepisana prefacją własną. Poza tymi wypadkami można ją odmawiać zawsze ze swoją prefacją, nawet wówczas, gdy rubryki przepisują prefację okresową.

W trzecim wydaniu typicznym Mszału rzymskiego Piąta Modlitwa eucharystyczna jest ona określana jako „Modlitwa eucharystyczna na msze w różnych potrzebach”. Poszczególne wersje tej Modlitwy mogą być używane z następującymi formularzami mszalnymi:

- **wersja A:** za Kościół, o powołania kapłańskie, za świeckich, za rodzinę, za zakonników, o powołania do życia zakonnego, o uproszenie miłości, za krewnych i przyjaciół, dziękczynna;
- **wersja B:** o ewangelizację ludów, za chrześcijan prześladowanych, za ojczyznę lub miasto, za rządzących państwami, za zgromadzenie przedstawicieli narodów, na początek roku cywilnego, o postęp ludów;
- **wersja C:** za uchodźców i wygnańców; w czasie głodu lub za głodujących, za tych, którzy nas trapią, za przebywających w niewoli, za uwięzionych, za chorych, za umierających, w jakiegokolwiek potrzebie;
- **wersja D:** za Kościół, za papieża, za biskupa, o wybór papieża lub biskupa, za zgromadzonych na soborze lub synodzie, za kapłanów, kapłana za siebie, za pełniących służbę w Kościele, za zgromadzenie o charakterze duchowym lub duszpasterskim (por. *Missale Romanum. Editio typica tertia*, s. 686 – 706).

f) Modlitwy eucharystyczne o tajemnicy pojednania można odmawiać w Mszach, które w szczególnie sposób ukazują tajemnicę pojednania, a więc w Mszach Wielkiego Postu, o Krzyżu świętym, o pojednaniu itp. Odmawia się je z własną prefacją albo z innymi prefacjami, które mają za temat pokutę i pojednanie.

Trzecie wydanie typiczne Mszału rzymskiego zawiera takie propozycje formularzy mszalnych odpowiednich dla tych modlitw eucharystycznych: o zgodę, o pojednanie, o zachowanie pokoju i sprawiedliwości, w czasie wojny lub rozruchów, o odpuszczenie grzechów, o uproszenie miłości, o tajemnicy Krzyża Świętego, o Najświętszej Eucharystii, o Najdroższej Krwi Jezusa Chrystusa. Wspomina również o formularzach używanych w Wielkim Poście. Odmawia się je z własną prefacją albo z innymi prefacjami, które mają za temat pokutę i pojednanie, np. prefacjami wielkopostnymi (por. *Missale Romanum. Editio typica tertia*, s. 675).

g) Użycie Modlitw eucharystycznych w Mszy z udziałem dzieci ma być ograniczone do Mszy dla dzieci. Jeśli liczba dzieci na Mszach św. dla dorosłych jest znaczna, można taką Mszę zorganizować w ten sposób, żeby w większym stopniu zadośćuczyniła wymaganiom dzieci, ale tak, żeby i dorośli mogli z niej odnieść pożytek. Za

zezwoeniem Biskupa w Mszy dla dorosłych, w której w znacznej mierze uczestniczą dzieci, można wprowadzić niektóre specjalne przystosowania przewidziane dla Mszy św. dla dzieci z udziałem tylko nielicznych dorosłych (por. Dyrektorium o Mszach św. z udziałem dzieci). Kapłani odprawiający Msze św. dla dzieci powinni dokładnie przestudiować Dyrektorium o Mszach z udziałem dzieci – WD 45(1977) s. 9-26.

III. MSZE OBRZĘDOWE

(OWMR 368-378)

368. Ponieważ liturgia sakramentów i sakramentaliów sprawia, że prawie każde wydarzenie życia u wiernych odpowiednio usposobionych zostaje uświęcone przez łaskę Bożą płynącą z paschalnego misterium i ponieważ Eucharystia jest najgodniejszym sakramentem, mszał podaje wzorce takich Mszy i modlitw, które można stosować w różnych okolicznościach chrześcijańskiego życia, w potrzebach całego świata oraz Kościoła powszechnego albo lokalnego.

369. Rozszerzenie możliwości w zakresie wyboru czytań i modlitw przemawia za tym, aby Msze okolicznościowe sprawowane były niezbyt często, to jest, gdy wymaga tego potrzeba.

370. We wszystkich Mszach okolicznościowych, gdy nie podano wyraźnie przeciwnych postanowień, wolno stosować czytania z dni powszednich oraz związane z nimi śpiewy, jeśli odpowiadają celebracji.

371. Do Mszy tego rodzaju zalicza się: Msze obrzędowe, Msze w różnych potrzebach, Msze w różnych okolicznościach i Msze wotywnne.

372. Msze obrzędowe łączą się ze sprawowaniem niektórych sakramentów lub sakramentaliów. Są one zakazane w niedziele Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego, w uroczystości, w dni Oktawy Wielkanocy, w dniu Wspomnienia wszystkich wiernych zmarłych, w Środę Popielcową i w Wielkim Tygodniu. Ponadto należy zachować przepisy podane w rytuale lub w samych formularzach mszalnych.

373. Msze w różnych potrzebach i w różnych okolicznościach sprawuje się w niektórych sytuacjach, występujących co pewien czas lub powtarzających się w stałych terminach. Kompetentna władza z Mszy w różnych potrzebach może wybrać Msze, które będą sprawowane z okazji publicznych modlitw błagalnych, wyznaczonych w ciągu roku przez Konferencję Episkopatu.

374. Gdy zajdzie jakaś poważniejsza potrzeba lub wymaga tego dobro wiernych, Mszę odpowiadającą tej potrzebie można sprawować na polecenie lub za zgodą biskupa diecezjalnego we wszystkie dni, z wyjątkiem uroczystości oraz niedziel Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego, dni Oktawy Wielkanocnej, Wspomnie-

nia wszystkich wiernych zmarłych, Środy Popielcowej i Wielkiego Tygodnia.

375. Msze wotywnie o misteriach Pańskich albo ku czci Najświętszej Maryi Panny lub aniołów, jakiegoś świętego lub wszystkich świętych, dobierane zgodnie z pobożnością wiernych, można sprawować w dni powszednie w ciągu roku, choćby nawet przypadło wspomnienie dowolne. Nie wolno jednak sprawować jako wotywnych Mszy mających za treść misteria życia Chrystusa Pana lub Najświętszej Maryi Panny, z wyjątkiem Mszy o Jej Niepokalanym Poczęciu. Obchód tych misteriów wiąże się bowiem ściśle z biegiem roku liturgicznego.

376. W dni, w które przypada wspomnienie obowiązkowe albo dzień powszedni Adwentu aż do dnia 16 grudnia, okresu Narodzenia Pańskiego od dnia 2 stycznia i Okresu Wielkanocnego po Oktawie Wielkanocy, Msze w różnych potrzebach i wotywnie zasadniczo są zakazane. Jeżeli jednak prawdziwa potrzeba lub dobro wiernych tego wymaga, można sprawować z udziałem ludu Mszę świętą odpowiadającą tej potrzebie lub temu dobru; decyduje o tym rektor kościoła albo sam kapłan celebrujący.

377. W dni powszednie Okresu Zwykłego, w które przypadają wspomnienia dowolne albo recytowane jest Oficjum dnia powszedniego, wolno sprawować jakąkolwiek Mszę lub użyć jakiegokolwiek modlitwy okolicznościowej z wyjątkiem Mszy obrzędowych.

378. W szczególnie sposób zaleca się schodzenie wspomnienia Najświętszej Maryi Panny w sobotę, ponieważ Kościół w liturgii oddaje Matce Odkupiciela kult wyjątkowy, przewyższający cześć oddawaną wszystkim świętym.

1. Msza św. przy udzielaniu chrztu

(por. Obrzędy chrztu dzieci, wyd. trzecie, zmienione)

Jeżeli udziela się chrztu w czasie Mszy niedzielnej, odprawia się Mszę z niedzieli. W niedziele Okresu Narodzenia Pańskiego i Okresu Zwykłego można użyć formularza Mszy przy udzielaniu chrztu dzieciom MR 67'.

Tę Mszę św. odprawia się w szatach koloru białego przy udzielaniu chrztu dorosłym, zwłaszcza gdy w czasie tej samej czynności liturgicznej udziela się również sakramentu bierzmowania. Jeśli przemawiają za tym okoliczności, można ją odprawić także przy udzielaniu chrztu dzieciom. Nie wolno użyć tego formularza w niedziele Adwentu, Wielkiego Postu, Okresu Wielkanocnego, w uroczystości, Środę Popielcową i w wszystkie dni Wielkiego Tygodnia.

Obrzędy chrztu mają następujący porządek:

a) Obrzęd przyjęcia dzieci (nr 107-120) odbywa się na początku Mszy, w której, wobec tego opuszcza się powitanie i akt pokuty;

b) W Liturgii Słowa:

– czytania bierze się ze Mszy niedzielnej. W Okresie Narodzenia Pańskiego i Okresie Zwykłym czytania można wziąć z Mszy obrzędowej (VII tom Lekcjonarza Mszałnego) albo użyć czytań przewidzianych w obrzędzie chrztu (por. 121),

– homilia powinna się opierać na świętych tekstach, ale należy wziąć pod uwagę udzielany chrzest,

– nie odmawia się „Wierzę”, ponieważ jego miejsce zajmuje Wyznanie wiary, złożone przez całą wspólnotę przed chrztem (por. 124),

– Modlitwę powszechną bierze się spośród tych, które są podane w obrzędzie chrztu (nr 125 lub 47), na końcu zaś przed wezwaniem świętych, dodaje się prośby za Kościół powszechny i za potrzeby całego świata;

c) Po modlitwie powszechnej następuje modlitwa z egzorcyzmem i inne obrzędy, opisane w rytuale (127-144);

d) Po udzieleniu chrztu, następuje dalszy ciąg Mszy jak zwykle, tj. przygotowanie darów;

e) Do błogosławieństwa przy końcu Mszy św. może kapłan wybrać jedną z formuł podanych w obrzędzie chrztu (nr 70).

Jeśli udziela się chrztu podczas Mszy w dni powszednie, porządek obrzędów jest w zasadzie taki sam jak w niedzielę; w liturgii słowa można użyć czytań przewidzianych w obrzędach chrztu (nr 207-227).

2. Msza św. za małżonków

a) Msza za nowożeńców

Jeśli małżeństwo zawiera się w czasie Mszy św., odprawia się w szatach koloru białego Mszę za nowożeńców. W niedzielę lub uroczystości należy jednak posłużyć się formularzem z dnia, zachowując błogosławieństwo małżonków oraz zależnie od okoliczności, właściwą dla obrzędu formułę błogosławieństwa końcowego. Ponieważ liturgia słowa przystosowana do liturgii małżeństwa ma wielkie znaczenie dla katechezy, którą należy głosić na temat sakramentu i obowiązków małżeńskich, dlatego nawet w wypadku, gdy przepisy zabraniają odprawiania Mszy za nowożeńców, można jedno czytanie wziąć z tekstów przewidzianych dla liturgii małżeństwa. Jest to jednak zakazane: w Triduum Paschalne, w uroczystość Narodzenia, Objawienia i Wniebowstąpienia Pańskiego, Zesłania Ducha Świętego i Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa oraz w inne uroczystości obowiązujące.

W niedziele okresu Narodzenia Pańskiego i w niedziele zwykle całą Mszę można odprawić według formularza za nowożeńców, jeśli w Mszy św., w czasie której zawiera się małżeństwo, nie uczestniczy wspólnota parafialna.

Jeśli liturgię małżeństwa sprawuje się w okresie Adwentu lub Wielkiego Postu, czy też w inne dni o charakterze pokutnym, pro-

boszcz powinien napomnieć nowożeńców, aby mieli na uwadze szczególnie charakter tych okresów liturgicznych (MR 78”).

b) Msza w rocznicę zawarcia małżeństwa

W rocznicę zawarcia małżeństwa, a zwłaszcza w 25-lecie i 50-lecie można odprawić Mszę dziękczynną. W zwykłe rocznice można ją odprawić w dni, na które dopuszczone są Msze w różnych potrzebach. Jeżeli okoliczności za tym przemawiają, można odprawić modlitwy rocznicowe w Mszy ze zwykłego dnia powszedniego. W diecezjach Polski, w dwudziestą piątą i pięćdziesiątą rocznicę ślubu, można odprawić Mszę dziękczynną ze specjalnymi modlitwami we wszystkie dni, z wyjątkiem uroczystości, niedziel całego roku, Środy Popielcowej i Wielkiego Tygodnia (MR 87”).

3. Msza św. za zmarłych

(OWMR 379-385)

379. Kościół za zmarłych składa eucharystyczną Ofiarę Paschy Chrystusa w tym celu, aby dzięki jedności wiążącej wszystkie członki Chrystusa jednym wypraszać duchową pomoc, a innym przynosić pociechę płynącą z nadziei.

380. Wśród Mszy za zmarłych pierwsze miejsce zajmuje Msza pogrzebowa. Można ją sprawować we wszystkie dni, z wyjątkiem uroczystości obowiązujących, Wielkiego Czwartku, Triduum Paschalnego oraz niedziel Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego. Należy ponadto zachować obowiązujące przepisy prawa.

381. Msze święte za zmarłych: po otrzymaniu wiadomości o zgonie, z okazji ostatecznego pogrzebania zmarłego i w pierwszą rocznicę śmierci można sprawować także w dni oktawy Narodzenia Pańskiego, w dni, w które przypada wspomnienie obowiązkowe oraz w dzień powszedni, z wyjątkiem Środy Popielcowej i Wielkiego Tygodnia.

Inne Msze za zmarłych, czyli Msze codzienne, można sprawować w dni powszednie Okresu Zwykłego, w które przypadają wspomnienia dowolne albo Oficjum z dnia, pod warunkiem, że rzeczywiście ofiaruje się je za zmarłych. Przepisy prawa ogólnego, jak i diecezjalnego odnośnie Mszy św. żałobnych ilustruje osobna tabela, zamieszczona na końcu Kalendarza.

382. Podczas Mszy świętej pogrzebowej winna być z zasady wygłoszona krótka homilia, która w żadnym razie nie może przybierać formy pochwalnej mowy żałobnej.

383. Wiernych, zwłaszcza należących do rodziny zmarłego, trzeba zachęcać, aby w Ofierze eucharystycznej składanej za zmarłego uczestniczyli także przez przyjęcie Komunii świętej.

384. Jeśli Msza pogrzebowa łączy się bezpośrednio z obrzędem pogrzebu, po modlitwie po Komunii, opuściwszy obrzędy zakończenia, sprawuje się obrzęd ostatniego polecenia, czyli pożegnania zmarłego; obrzęd ten można sprawować tylko przy zwłokach.

385. Przy układaniu i wyborze zmiennych części Mszy za zmarłych, zwłaszcza Mszy pogrzebowej (np. modlitw, czytań, modlitwy powszechnej) należy mieć na uwadze względy duszpasterskie w odniesieniu do zmarłego, jego rodziny i obecnych. Niech duszpasterze zwracają szczególną uwagę na tych, którzy z okazji pogrzebu są obecni podczas sprawowania liturgii lub słuchają Ewangelii, czy to będą niekatolicy, czy katolicy, którzy nigdy nie uczestniczą w Eucharystii albo czynią to bardzo rzadko, albo nawet tacy, o których się sądzi, że utracili wiarę. Kapłani są bowiem sługami Ewangelii Chrystusa w stosunku do wszystkich ludzi.

IV. MSZE ŚW. W RÓŻNYCH POTRZEBACH

Msze św. w różnych potrzebach, odprowadzane w niektórych okolicznościach, występujących co pewien czas lub powtarzających się w stałych terminach, są zakazane w tym samym czasie co Msze obrzędowe (por. OWMR 372).

1. Konferencja Episkopatu Polski w dokumencie z dnia 11 marca 1987 r. zarządza odprowadzanie następujących Mszy w różnych potrzebach:

- a) W trzecim tygodniu Adwentu modlimy się o życie chrześcijańskie rodzin. Formularz mszalny bierzemy z odpowiedniego dnia Adwentu. Prośby za rodziny i za przygotowujących się do małżeństwa należy uwzględnić w wezwaniach Modlitwy powszechnej i w nabożeństwach dodatkowych.
- b) Od Środy Popielcowej do I Niedzieli Wielkiego Postu modlimy się o ducha pokuty. Formularz mszalny bierzemy z dnia Wielkiego Postu. Odpowiednie prośby należy uwzględnić w wezwaniach Modlitwy powszechnej i w nabożeństwach dodatkowych.
- c) W czwartym tygodniu okresu Wielkanocnego modlimy się o powołania kapłańskie i zakonne. W środę tego tygodnia należy odprawić Mszę św. o powołania do kapłaństwa (MR 131”), a w piątek o powołania do życia zakonnego (MR 134”), zachowując czytania mszalne z dnia. W ciągu tego tygodnia należy prośbę o powołania uwzględnić w wezwaniach Modlitwy powszechnej i w nabożeństwach dodatkowych.
- d) W trzecim tygodniu września modlimy się za dzieci, młodzież i wychowawców. Prośby za młodzież i wychowawców należy uwzględnić w wezwaniach Modlitwy powszechnej i w nabożeństwach dodatkowych. Intencje te należy również uwzględnić w nabożeństwach ku czci św. Stanisława Kostki.
- e) W poniedziałek, wtorek i środę po 6 Niedzieli Wielkanocnej modlimy się o dobre urodzaje i za kraje głodujące. W tych dniach należy zorganizować procesje błagalne, a po nich odprawić Mszę św. W poniedziałek Mszę w okresie zasiewów (157”), we wtorek Mszę o uświęcenie pracy ludzkiej (MR 155”), w środę Mszę

w czasie głodu lub za głodujących (MR 160"). Jeżeli nie można zorganizować procesji należy odprawić modlitwy błagalne po Mszy św. Wskazanych formularzy Mszy w różnych potrzebach nie można używać, jeżeli przypada uroczystość.

2. W ostatnią niedzielę sierpnia można odprawić jedną okolicznościową Mszę dziękczynną za zbiory – MR 158" (por. MR [103]).

3. W ostatnią niedzielę września obchodzimy Światowy Dzień Migranta i Uchodźcy. Episkopat Polski zaleca w tym dniu odprawienie Mszy św. w intencji migrantów i uchodźców według formularza nr 40 „Za uchodźców i wygnańców” MR 161" [w części „Msze i modlitwy w różnych potrzebach” – „Różne okoliczności życia publicznego”].

4. Msze św. w zewnętrznej uroczystości odpustowej.

Na podstawie Norm Ogólnych Kalendarza Rzymskiego (ONR-LiK 58), w zwykłe niedziele wolno obchodzić uroczystość zewnętrzną głównego Patrona miejscowości, tytułu kościoła oraz Świętego Pańskiego, która wypadła w tygodniu, a jest szczególnie droga pobożności wiernych. O tej uroczystości zewnętrznej można odprawić wszystkie Msze św., w których wierni uczestniczą. Natomiast nie wolno odprawić ani jednej Mszy św. o tej uroczystości w niedzielę Adwentu, Wielkiego Postu i Wielkanocy. O uroczystości można wspomnieć na początku Mszy św., w homilii, w Modlitwie powszechnej. Formularz mszalny bierze się wtedy z niedzieli.

W powyższych Mszach odprawianych w niedzielę należy odmiać hymn „Chwała na wysokości Bogu” oraz Wyznanie wiary (zob. WD 40(1972) s.56-57).

V. MSZE ŚW. WOTYWNE

Mszy św. wotywnych o Tajemnicach Pańskich lub ku czci Najświętszej Maryi Panny, jakiegoś Świętego lub wszystkich Świętych, dobieranych zgodnie z pobożnością wiernych, nie wolno odprawiać w tym samym czasie jak Mszy obrzędowych. Zatwierdzone zwyczajnie liturgiczne i zezwolenie Konferencji Biskupów polskich pozwalają odprawiać we wszystkich kościołach i kaplicach następujące Msze wotywny:

1. W pierwsze czwartki miesiąca, z wyjątkiem tych czwartków, kiedy wypadają uroczystości, święta Pańskie i Wielki Czwartek, jedną Mszę św. wotywną o Chrystusie Wiecznym Kapłanie (MR 183"), albo Mszę św. o powołania kapłańskie (MR 131").

2. W pierwsze piątki miesiąca, z wyjątkiem tych piątków, w które wypadają uroczystości, święta Pańskie i Wielki Piątek, jedną Mszę św. wotywną o Najświętszym Sercu Pana Jezusa (MR 279 lub MR 186"). Jeżeli prawdziwa potrzeba tego wymaga można odprawić więcej razy wotywę, według uznania rektora kościoła.

3. W pierwsze soboty miesiąca, z wyjątkiem tych sobót, na które wypadają uroczystości, święta Pańskie i święta Najświętszej Maryi Panny oraz Wielkiej Soboty, jedną Mszę św. wotywną o Niepokalanym Sercu Najświętszej Maryi Panny – (MR 103'- wyd. 1986; MR 116' wyd. 2009; MR 128' – wyd. 2013). Jeżeli prawdziwa potrzeba duszpasterska tego wymaga, można odprawić więcej razy wotywę, według uznania rektora kościoła.

4. Na podstawie Wprowadzenia do Mszału Rzymskiego, w niedzielę miejscowy ordynariusz może pozwolić na jedną Mszę wotywną z okazji tzw. odpustów drugorzędnych, jeżeli tego wymaga dobro dusz wiernych (zob. Tabela pierwszeństwa dni liturgicznych).

5. Mszę św. wotywną o Miłosierdziu Bożym (MR 201") można odprawić w dni, które dopuszczają wotywy, a więc przede wszystkim w dni powszednie okresu „per annum”. Szczególnie zaleca się odprawianie tej Mszy św. w trzeci piątek miesiąca, zwłaszcza w ośrodkach rozwijających kult Miłosierdzia Bożego. Jeżeli w tym dniu wypada wspomnienie obowiązkowe lub jeżeli jest to dzień powszedni Okresu Adwentu (przed 17 grudnia), Okresu Bożego Narodzenia od dnia 2 stycznia i Okresu Wielkanocnego po Oktawie Wielkanocy, wówczas ze względów duszpasterskich można odprawić Mszę św. wotywną o Miłosierdziu Bożym (OWMR 376).

6. W święto patronalne Apostołów Chorych, dnia 6 lipca, można odprawić Mszę wotywną o NMP pod wezwaniem Uzdrawienia Chorych. – MR 192" (por. MR [104]).

7. W Okresie Adwentu, z wyjątkiem niedziel i uroczystości, można odprawić jedną Mszę wotywną o NMP w Adwencie. – MR 9". W dniach od 17 do 24 grudnia zachowując tradycyjny charakter tej Mszy św. oraz biały kolor szat liturgicznych używa się formularzy przewidzianych na te dni w Mszale, ponieważ mają one wyraźny charakter maryjny (por. MR [103]).

VI. STRUKTURA MSZY ŚWIĘTEJ ORAZ JEJ ELEMENTY I CZĘŚCI

1. Modlitwy i inne części należące do kapłana

a) Ogólne Wprowadzenie do Mszału Rzymskiego w nr 31 podaje, że do kapłana jako przewodniczącego zgromadzenia należy również wypowiadanie pewnych zachęt przewidzianych w samym obrzędzie. Tam gdzie przewidują to rubryki, wolno kapłanowi te zachęty nieco przystosować, aby odpowiadały pojętości uczestników. Winien jednak kapłan troszczyć się o to, by zawsze zachować sens zachęty zaproponowanej w mszale i aby ją wyrazić w krótkich słowach. (...) Wolno mu także:

- w bardzo krótkich słowach wprowadzić wiernych we Mszę danego dnia po wstępnym pozdrowieniu, a przed aktem pokutnym. Po pozdrowieniu ludu kapłan albo diakon lub świecka

osoba usługująca może w bardzo krótkich słowach wprowadzić wiernych w treść Mszy świętej danego dnia (OWMR 50).

- w liturgię słowa, przed czytaniem;
- w Modlitwę eucharystyczną, przed prefacją, nigdy zaś w czasie samej prefacji;
- wreszcie może zakończyć całą świętą czynność przed rozesłaniem.

b) Wezwania:

- Kapłan wzywa do aktu pokuty, jaki po krótkiej chwili milczenia spełnia cała społeczność w formie wspólnego wyznania, kapłan zaś kończy je absolicją, która jednak nie posiada skuteczności sakramentu pokuty.

W dniu Pańskim, zwłaszcza w Okresie Wielkanocnym, zamiast zwykłego aktu pokuty może się odbyć błogosławieństwo wody i kropienie nią wiernych na pamiątkę chrztu (OWMR 51).

(...) Kapłan wypowiada zachętę do modlitwy, wszyscy zaś wierni zanoszą modlitwę razem z kapłanem. Sam kapłan dodaje embolizm, który lud kończy doksologią. Embolizm będący rozwinięciem ostatniej próby modlitwy Pańskiej jest błaganiem o uwolnienie całej wspólnoty wiernych spod mocy zła. Zachętę, samą modlitwę, embolizm i końcową doksologię śpiewa się albo głośno recytuje (OWMR 81).

c) Zakończenie:

- krótkie ogłoszenia, jeśli są konieczne;
- kapłańskie pozdrowienie i błogosławieństwo, które w pewnych dniach i okolicznościach może być ujęte w postaci modlitwy nad ludem albo w innym bardziej uroczystym sformułowaniu;
- odesłanie ludu przez diakona lub kapłana, aby każdy wrócił do swoich dobrych czynów, wielbiąc i błogosławiąc Boga (OWMR 90).

Nie wolno opuszczać i zmieniać przepisanych czytań biblijnych, a zwłaszcza czytań ani psalmu responsoryjnego, w których zawiera się Boże słowo, nie wolno zastępować innymi tekstami, nie biblijnymi (OWMR 57; RS 62).

Ojciec Święty Jan Paweł II w encyklice *Ecclesia de Eucharistia*, [podkreślił, że] ważne jest, aby żaden wymiar Najświętszego Sakramentu nie był pominięty. Zawsze bowiem obecna jest w człowieku pokusa, by zredukować Eucharystię do ludzkich wymiarów, podczas gdy w rzeczywistości to on winien otworzyć się na wymiary Tajemnicy. «Eucharystia jest zbyt wielkim darem, ażeby można było tolerować dwuznaczności i umniejszenia» (MND 14).

Powinien zniknąć godny napiętnowania zwyczaj, że kapłani lub diakoni, albo wierni, tu i ówdzie według swojego uznania, zmieniają lub zniekształcają teksty świętej liturgii, jakie są zobowiązani wypowiedzieć. Postępując w ten sposób, czynią celebrację świętej liturgii niepewną, a nierzadko fałszują jej autentyczny sens (RS 59).

Zgodnie z przepisami (por. OWMR 365) wybiera jedną z modlitw [eucharystycznych] znajdujących się w Mszałe rzymskim i zatwierdzonych przez Stolicę Apostolską. Z natury swojej Modlitwa eucharystyczna wymaga, aby wypowiadał ją sam kapłan, uprawniony do tego na mocy święceń. Lud zaś ożywiony wiarą, łączy się z kapłanem w milczeniu oraz poprzez formuły ustalone w strukturze modlitwy eucharystycznej. Są to odpowiedzi w dialogu prefacji, *Święty*, aklamacja po konsekracji i aklamacja *Amen* po końcowej doksologii oraz inne aklamacje wprowadzone przez Konferencję Episkopatu i zatwierdzone przez Stolicę Świętą.

Należy zachować aklamację: „Bo Twoje jest królestwo i potęga, i chwała na wieki”. Przypomina się, że także w formule końcowego błogosławieństwa i błogosławieństwa w formułach sakramentalnych nie wolno opuszczać spójnika „i”.

Udzielenie błogosławieństw uroczystych jak również modlitw nad ludem powinno się stać normalną praktyką w niedziele, uroczystości, święta i w Mszach obrzędowych.

Jeśli stosuje się modlitwę nad ludem lub formułę uroczystego błogosławieństwa, diakon mówi: *Pochylcie głowy na błogosławieństwo*. Gdy kapłan udzieli błogosławieństwa, diakon mając złożone ręce i zwrócony do ludu, odsyła go mówiąc: *Idźcie w pokoju Chrystusa*. (OWMR 185)

2. Klęknięcie przed Najświętszym Sakramentem (OWMR 274)

Przyklęknięcie, które wykonuje się przez zgięcie prawego kolana aż do ziemi, oznacza uwielbienie. Dlatego obowiązuje ono przed Najświętszym Sakramentem i przed Krzyżem świętym, od jego uroczystej adoracji w liturgii Wielkiego Piątku aż do rozpoczęcia Wigilii Paschalnej.

W czasie Mszy świętej kapłan celebrujący przyklęka trzy razy: po podniesieniu Hostii, po podniesieniu kielicha i przed Komunią św. Szczegółowe przepisy obowiązujące we Mszy koncelebrowanej zostały podane w odpowiednim miejscu (por. OWMR 210-251).

Jeśli zaś w prezbiterium jest tabernakulum z Najświętszym Sakramentem, kapłan, diakon i inni usługujący przyklękają po przyjęciu do ołtarza i przed odejściem od niego, nie zaś podczas samej celebracji Mszy świętej.

Poza tym przyklękają wszyscy, którzy przechodzą przed Najświętszym Sakramentem, chyba że idą w procesji.

Usługujący, którzy niosą krzyż procesyjny lub świece, zamiast przyklęknięcia wykonują skłon głowy.

3. Trzecia formuła aktu pokuty

Celebrans może układać wezwanie do 3 formuły aktu pokuty na wzór wezwań umieszczonych w Mszałe (MR 7*-10*). Wezwania te powinny zawierać wspomnienie dziejów zbawienia i wyrażać skruchę.

4. Milczenie (OWMR 45)

Należy również zachować w odpowiednim czasie pełne czci milczenie. Jego natura zależy od czasu, w jakim jest przewidziane w poszczególnych obrzędach:

- w akcie pokuty i po wezwaniu do modlitwy wierni skupiają się w sobie;
- po czytaniu lub homilii krótko rozważają to, co usłyszeli;
- po Komunii świętej zaś wychwalają Boga w sercu i modlą się do Niego. W Mszach dla grup specjalnych milczenie to można przedłużyć.

Godne pochwały jest zachowanie milczenia w kościele, w zakrystii i w przylegających do niej pomieszczeniach już przed rozpoczęciem celebracji, aby wszyscy pobożnie i godnie przygotowali się do sprawowania świętych czynności.

5. Modlitwa powszechna (OWMR 69 – 71)

69. W modlitwie powszechnej, czyli modlitwie wiernych, lud w pewien sposób odpowiada na Boże słowo przyjęte z wiarą i wykonując swą wynikającą z chrztu funkcję kapłańską, zanosi do Boga błagania za zbawienie wszystkich. Wypada, aby ta modlitwa była zanoszona z zasady we Mszach świętych sprawowanych z udziałem ludu, by zanoszono błagania za święty Kościół, za tych, którzy sprawują nad nami rządy, za ludzi znajdujących się w różnych potrzebach, a także za wszystkich ludzi i o zbawienie całego świata.

70. Modlitwa powszechna obejmuje zazwyczaj następujące intencje:

- a) w potrzebach Kościoła,
- b) za rządzących państwami i o zbawienie całego świata,
- c) za ludzi doświadczonych różnymi trudnościami,
- d) za miejscową wspólnotę.

W celebracjach odbywających się w szczególnych okolicznościach, jak w czasie bierzmowania, małżeństwa, pogrzebu porządek intencji może bardziej uwzględniać określoną okoliczność.

71. Kapłan celebrujący kieruje modlitwą, stojąc w miejscu przewodniczenia. Rozpoczyna ją krótką zachętą, w której wzywa wiernych do modlitwy oraz wypowiada modlitwę na zakończenie. Proponowane intencje winny być nieliczne, ułożone w duchu mądrej wolności, zwięzłe i wyrażające błagania całej wspólnoty.

Wezwania wygłasza diakon lub kantor albo lektor lub inny wierny świecki, stojący przy ambonie lub w innym odpowiednim miejscu.

Lud zaś stojąc, przyłącza się do modlitwy albo przez wspólne wezwanie wypowiedane po każdej intencji albo przez modlitwę w milczeniu.

6. Przyjmowanie Komunii Świętej (por. Wskazania Episkopatu Polski po ogłoszeniu nowego wydania OWMR, przyjęte na 331 Zebraniu Plenarnym KEP, dnia 9 marca 2005)

35. „Zgodnie z tym, co oznacza Eucharystia, jest rzeczą właściwą, by wierni, jeśli tylko spełniają wymagane warunki, przyjmowali Komunię, gdy uczestniczą we Mszy świętej” (KKK 1388, przypis do tego punktu zaznacza: „W tym samym dniu wierni mogą przyjąć Najświętszą Eucharystię najwyżej drugi raz tylko wtedy, kiedy po raz wtóry uczestniczą w całej Mszy św.”). Należy budzić w sercach wiernych głód chleba eucharystycznego i pragnienie trwania w zjednoczeniu z Jezusem w codziennym życiu.

36. „Jest bardzo pożądane, aby wierni podobnie jak kapłan, który jest do tego zobowiązany, przyjmowali Ciało Pańskie z hostii konsekrowanych w czasie danej Mszy świętej, a w przewidzianych przypadkach przystępowali do kielicha. Dzięki temu Komunia święta ukaże się także przez znaki jako uczestnictwo w aktualnie sprawowanej Ofierze” (OWMR 85). Do Mszy świętej można używać jednej większej i głębszej pateny, na której konsekruje się hostię dla kapłana i komunikanty dla wiernych. Gdy rozdających Komunię świętą jest więcej i biorą puszkę z tabernakulum, powinni w czasie śpiewu: Baranku Boży przynieść naczynia z konsekrowanymi Postaciami na ołtarz i stamtąd je wziąć po modlitwie: *Panie, nie jestem godzien*, by iść rozdawać Komunię świętą.

37. „Kiedy kapłan przyjmuje Najświętszy Sakrament, rozpoczyna się śpiew na Komunię... Trzeba zadbać o to, aby i śpiewacy mogli dogodnie przystąpić do Komunii świętej” (OWMR nr 86). Powinni to uczynić w czasie Mszy świętej, a nie po jej zakończeniu.

38. Zaleca się procesyjne podchodzenie do przyjęcia Komunii świętej (zob. OWMR 44, 86 i 160). Ciało Pana jest bowiem pokarmem na drodze do życia wiecznego. Komunię świętą można przyjąć w postawie klęczącej lub stojącej. Postawę stojącą należy zachować zawsze, gdy Komunii świętej udziela się pod obiema postaciami. Wierni przyjmujący Ciało Pańskie w postawie stojącej wykonują wcześniej skłon ciała lub przyklękają na jedno kolano.

40. Komunii świętej udziela się przez podanie Hostii wprost do ust. Jeżeli jednak ktoś prosi o Komunię na rękę przez gest wyciągniętych dłoni, należy mu w taki sposób jej udzielić. Przyjmujący winien spożyć Ciało Pańskie wobec szafarza. Wierni przystępujący do Komunii świętej nie mogą sami brać konsekrowanego Chleba ani Kielicha Krwi Pańskiej (zob. OWMR 160). Nie wolno im też podawać na rękę Hostii zanurzonej we Krwi Pańskiej.

W czasie pandemii wielu biskupów polskich, w tym Arcybiskup Katowicki, zalecili wiernym przyjmowanie Komunii św. na rękę ze względu na względy sanitarnych (por. *Zarządzenie Arcybiskupa Katowickiego odnośnie do sprawowania posługi duszpasterskiej i liturgicznej z dnia 28.05.2020*).

7. Szaty liturgiczne

- a) Zgodnie z przepisem zawartym w Ceremoniale Episcoporum (n. 58), biskupi oraz opaci noszą krzyż pod ornatem.
- b) Kielich należy przykryć welonem, który może być w kolorze dnia lub biały (OWMR 118).
- c) Wszyscy, którzy nakładają albę, używają także paska i humerału, chyba że ze względu na krój alby nie są potrzebne (OWMR 119).
- d) Na prośbę niektórych Konferencji Biskupów Kongregacja ds. Sakramentów i Kultu Bożego pozwala na używanie w gorących strefach klimatycznych obszernego białego ornatu bez alby (*casula sine alba*), na który nakłada się stułę koloru dnia. Nigdy Kongregacja nie wyrażała zgody na wkładanie stuły na ornat. Przeciwnie, w indulcie na używanie nowej szaty podkreśla, że do zwykłego sprawowania Mszy św. w miejscu świętym należy nosić tradycyjne szaty liturgiczne: humerał, albę, stułę i ornat, zgodnie z przepisami zawartymi w OWMR. Główny celebrans Mszy koncelebrowanej zawsze ma być ubrany w tradycyjny liturgiczny strój kapłański. W naszym klimacie nie ma potrzeby zmiany tego stroju. Dlatego Konferencja Episkopatu nigdy o taki indult nie prosiła. Należy dokładnie zachowywać przepisy zawarte w Ogólnym wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego (OWMR 337).
- e) Szatą własną diakona jest dalmatyka, którą wkłada na albę i stułę; gdy dalmatyki brak lub gdy obrzędy są sprawowane mniej uroczysto, diakon może jej nie wkładać (OWMR 338). Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów zaleca, „aby zachować piękną tradycję Kościoła i jest godne pochwały nie korzystać z możliwości nie wkładania dalmatyki” (RS 125).

8. Msze koncelebrowane

W Kanonie Rzymskim modlitwę za żywych *Pamiętaj, Boże* oraz *Zjednoczeni* można zlecić jednemu lub dwom spośród koncelebransów; wyznaczony koncelebrans sam wypowiada modlitwę donosnym głosem, mając ręce rozłożone (OWMR 220).

Modlitwę za zmarłych *Pamiętaj, Boże* oraz *Również nam, Twoim grzesznym sługom* można zlecić jednemu lub dwom spośród koncelebransów; wyznaczony koncelebrans sam odmawia modlitwę donosnym głosem, mając ręce rozłożone (OWMR 223).

Na słowa *Również nam, Twoim grzesznym sługom* wszyscy koncelebransi uderzają się w piersi (OWMR 224).

W II–IV Modlitwie eucharystycznej są 2 modlitwy wstawiennicze, które mogą odmawiać dwaj koncelebransi. Nie należy ich rozdzielać na trzech koncelebransów (por. OWMR 226 – 236).

Odnosnie do innych Modlitw eucharystycznych zatwierdzonych przez Stolicę Apostolską należy zachować podane w swoim miejscu przepisy (OWMR 235).

Doksologię końcową Modlitwy eucharystycznej może wygłosić albo tylko sam celebrans główny, albo według uznania razem z innymi koncelebransami. Nie mogą jej odmawiać inni wierni (OWMR 236).

Części modlitwy przeznaczone do wspólnego odmawiania przez wszystkich koncelebrujących, a zwłaszcza słowa konsekracji, jakie wszyscy są obowiązani wypowiadać, koncelebransi mają wymawiać głosem przyciszonym, aby można było wyraźnie słyszeć głos celebransa głównego. W ten sposób ułatwia się wiernym zrozumienie słów (OWMR 218).

9. Msza święta z posługującymi

W Mszach uroczystych może asystować kilku diakonów. Natomiast klerycy nie mający święceń diakonatu, nie mogą wkładać dalmatyki i zastępować diakonów.

Konferencja Episkopatu Polski uznała za wskazane, żeby w Polsce pozwolić diakonom na używanie kapy w czynnościach liturgicznych (np. w czasie przewodniczenia Liturgii Godzin), przy zachowaniu zasady, że strojem właściwym diakona jest dalmatyka.

Akolici, lektorzy oraz inni świeccy usługujący mogą ubierać się w albę albo w inną szatę prawnie zatwierdzoną (OWMR 339).

Msza święta oraz inne celebracje liturgiczne, które są działaniem Chrystusa i hierarchicznie ustanowionego ludu Bożego, winne być tak organizowane, aby wyświęceni szafarze oraz wierni świeccy uczestniczyli w nich w sposób wyraźny, każdy w sposób zgodny ze swoim stanem (RS 128).

Wypada bowiem, aby kapłani, którzy biorą udział w celebracji eucharystycznej, jeśli nie zwalnia ich od tego słuszna przyczyna, z zasady pełnili urząd posługi wynikający z przyjętych święceń, a więc by uczestniczyli jako koncelebransi, ubrani w szaty liturgiczne. Jeśli nie celebrują, niech biorą udział ubrani we własny strój chórowy albo komżę nałożoną na sutannę (OWMR 114).

VII. ZNACZENIE I GODNOŚĆ SPRAWOWANIA EUCHARYSTII

Umiejętność przewodniczenia Liturgii mszalnej

Nowy mszał świadczy o prawie modlitwy Kościoła rzymskiego i jednocześnie chroni przekazany przez nowsze Sobory depozyt wiary, a z drugiej strony stanowi duży krok naprzód w liturgicznej tradycji. Gdy bowiem Ojcowie Soboru Watykańskiego II powtarzali dogmatyczne zasady Soboru Trydenckiego, przemawiali w całkiem innym okresie dziejów świata; dlatego w dziedzinie duszpasterstwa mogli podać postanowienia i rady, jakich przed czterema wiekami nie można było nawet przewidywać (OWMR 10).

Biskup winien zabiegać o to, aby prezbiterzy, diakoni i wierni świeccy zdobywali coraz pełniejsze zrozumienie głębokiego sensu obrzędów i tekstów liturgicznych i dzięki temu byli prowadzeni do czynnego i owocnego udziału w sprawowaniu Eucharystii. Z tego też względu winien biskup czuwać nad tym, aby celebracje odbywały się coraz godniej. W znacznym zaś stopniu przyczynia się do tego troska o piękno sakralnych pomieszczeń oraz muzyki i sztuki (OWMR 22).

Najczęściej przystosowania te polegają na doborze pewnych obrzędów i tekstów, to znaczy śpiewów, czytań, modlitw, zachęt i gestów, bardziej odpowiadających potrzebom, przygotowaniu i sposobowi myślenia uczestników. Dobór ten jest pozostawiony kapłanowi celebrującemu. Winien jednak kapłan pamiętać, że jest sługą świętej liturgii i że nie wolno mu na własną rękę w celebracji Mszy świętej niczego dodawać, opuszczać ani zmieniać (OWMR 24).

Warunkiem poprawnego sprawowania liturgii jest wcześniejsze, staranne przygotowanie celebransa, ministrantów, śpiewaków i organisty.

Przewodniczący zgromadzenia liturgicznego winien pamiętać, że brak odpowiedniego przygotowania liturgii, np. nieporadna i płytko treściowo improwizacja słowa wstępnego lub innych zachęt i wprowadzeń albo niepoprawny sposób czytania tekstów biblijnych lub słaby śpiew i muzyka, wpływają ujemnie na uczestników i utrudniają owocny udział w liturgii. Należy pamiętać, że odpowiedzialnym za całość stała liturgii i sposób jej sprawowania jest celebrans, a zwłaszcza proboszcz lub rektor kościoła. Do ich obowiązków należy również troska o stałą i właściwą formację służby liturgicznej (ministrantów, lektorów, scholi, chóru, organisty i kościelnego).

1. Urządzenie prezbiterium

Prezbiterium to miejsce, w którym znajduje się ołtarz, głosi się Boże słowo i gdzie pełnią swoje funkcje: kapłan, diakon i inni usługujący. Powinno być wyodrębnione z wnętrza kościoła przez pewne podwyższenie albo przez odmienną formę i wystrój. Jego rozmiary winny być takie, by swobodnie można było celebrować Eucharystię i zapewnić jej widoczność (OWMR 295).

W miejscu poświęconym Eucharystii należy sprawować na ołtarzu; natomiast poza miejscem poświęconym można ją celebrować na odpowiednim stole, zawsze jednak przykrywa się go obrusem i korporałem oraz ustawia się na nim krzyż i świeczniki (OWMR 297).

W każdym kościele powinien być ołtarz stały, jasno i trwale wskazujący na Jezusa Chrystusa, który jest żywym kamieniem (por. 1 P 2,4; Ef 2, 20); w innych zaś miejscach przeznaczonych do świętych obrzędów może być umieszczony ołtarz przenośny (OWMR 298).

Ambona powinna być tak umieszczona, by czytający i mówiący byli dobrze widziani i słyszani przez wiernych. W tym celu ambona

powinna być wyposażona w mikrofon odrębny od ołtarzowego (por. OWMR 309).

Krześlo kapłana celebransa winno uwydatniać jego funkcję przewodniczącego zgromadzenia i kierującego modlitwą. Dlatego najodpowiedniejsze dla niego miejsce będzie u szczytu prezbiterium, zwrócone w stronę ludu, chyba że byłoby to niemożliwe ze względu na strukturę świątyni lub inne okoliczności, np. gdyby utrudniało łączność między kapłanem a wiernymi z powodu zbyt wielkiej odległości, albo gdyby tabernakulum znajdowało się na środku za ołtarzem. Należy unikać wszelkiego podobieństwa do tronu. Przed oddaniem krzesła kapłana do użytku liturgicznego wypada je pobłogosławić zgodnie z obrzędem podanym w Rytuale rzymskim.

W prezbiterium należy też umieścić siedzenia dla kapłanów koncelebujących oraz dla prezbiterów, którzy ubrani w strój chórowy biorą udział we Mszy świętej, choć nie koncelebują.

Siedzenie dla diakona należy ustawić w pobliżu krzesła celebransa. Siedzenia dla innych usługujących należy tak umieścić, aby jasno odróżniały się od miejsc dla duchowieństwa i by łatwo mogli oni pełnić powierzone im funkcje (OWMR 310).

2. Śpiewy (OWMR 366-367)

366. Zamiast śpiewów podanych w Obrzędach Mszy świętej, np. *Baranku Boży*, nie wolno wprowadzać innych pieśni.

367. Przy wyborze śpiewów między czytania i pieśni na wejście, na przygotowanie darów i na Komunię, należy zachować przepisy podane w odpowiednich miejscach (por. OWMR 40-41, 47-48, 61-64, 74, 86-88)

3. Udział wiernych w Mszy świętej

Nadzwyczajny szafarz Komunii świętej będzie bowiem mógł udzielać Komunii jedynie w przypadku braku kapłana lub diakona, albo kiedy kapłan napotyka trudności z powodu choroby lub podeszłego wieku, lub innej ważnej przyczyny albo gdy jest tak wielka liczba wiernych przystępujących do Komunii, że sama celebracja Mszy zbyt szybko się przeciągnęła (RS 158). Należy potępić postępowanie tych kapłanów, którzy choć sami uczestniczą w celebracji, powstrzymują się jednak od udzielania Komunii, powierzając to zadanie świeckim (RS 157).

Zakrystian starannie przygotowuje księgi liturgiczne, szaty i wszystkie inne przedmioty konieczne w celebracji Mszy świętej (OWMR 105a).

Komentator, który za pomocą objaśnień i pewnych pouczeń wprowadza wiernych w liturgię i przygotowuje ich do lepszego jej zrozumienia. Uwagi podawane przez komentatora powinny być starannie przygotowane, zwięzłe i jasne. Podczas pełnienia swej funkcji

komentator stoi w odpowiednim do tego miejscu, mając przed sobą wiernych, ale nie na ambonie (OWMR 105b).

Wierni stoją (OWMR 43):

- od rozpoczęcia śpiewu na wejście albo od początku wejścia kapłana do ołtarza aż do kolekty włącznie;
- podczas śpiewu *Alleluja* przed Ewangelią;
- w czasie głoszenia Ewangelii;
- podczas wyznania wiary i modlitwy powszechnej;
- od wezwania *Orate fratres* przed modlitwą nad darami do końca Mszy świętej, z wyjątkami, które zostają niżej wymienione.

Wierni siedzą (OWMR 43):

- podczas czytań przed Ewangelią i psalmu responsoryjnego;
- w czasie homilii;
- przygotowania darów;
- zależnie od okoliczności, kiedy zachowuje się święte milczenie po Komunii świętej.

Do gestów zalicza się także czynności i procesje (OWMR 44):

- gdy kapłan podąża do ołtarza z diakonem i usługującymi;
- diakon przed ogłoszeniem Ewangelii zanoszą Ewangeliarz do ambony;
- wierni przynoszą dary oraz przystępują do Komunii świętej.

Wierni klęczą:

- w czasie modlitwy epikletycznej i przeistoczenia;
- na słowa: *Oto Baranek Boży; Panie nie jestem godzien...;*
- w czasie przyjmowania Komunii św., jeżeli okoliczności na to pozwalają.

Jeśli nie stoją na przeszkodzie względy zdrowotne, ciasnota lub obecność znacznej liczby uczestników albo inne uzasadnione przyczyny, wierni klęczą podczas konsekracji. Ci zaś, którzy na konsekrację nie klękają, niech wykonają głęboki ukłon, gdy kapłan po konsekracji przykłęka (OWMR 43).

Msze św. przekazywane za pomocą środków audiowizualnych powinny być bardzo starannie przygotowane i sprawowane w sposób wzorowy (Instrukcja „Inaestimabile donum”).

4. Ukłony (OWMR 275)

Ukłon wyraża szanowanie i cześć oddawaną osobom lub ich obrazom. Rozróżnia się dwa rodzaje ukłonów: pochylenie głowy i pochylenie ciała.

- a) Pochylenie głowy czyni się wymawiając razem imiona Trzech Osób Boskich, imię Jezusa, Najświętszej Maryi Panny i Świętego, na cześć którego sprawuje się Mszę.
- b) Pochylenie ciała, czyli głęboki ukłon, czyni się: przed ołtarzem; podczas wypowiedzania modlitw: *Wszechmogący Boże, oczyść i Przyjmij nas, Panie;* w czasie wyznania wiary na słowa: *I za sprawą Ducha*

Świętego; w Kanonie rzymskim na słowa: *Pokornie Cię błagamy.* W ten sposób pochylony stoi diakon, gdy prosi o błogosławieństwo przed głoszeniem Ewangelii. Ponadto kapłan pochyla się nieco, kiedy w czasie konsekracji wymawia słowa Pańskie.

5. Okadzenia (OWMR 276 – 277)

276. Okadzenie, jako to wynika ze świadectw Pisma Świętego (por. Ps 140,2; Ap 8, 3), wyraża cześć i modlitwę. Kadzidła można używać według uznania w każdej formie Mszy świętej:

- a) podczas procesji na wejście;
- b) na początku Mszy, do okadzenia krzyża i ołtarza;
- c) w czasie procesji przed Ewangelią i podczas jej głoszenia;
- d) po złożeniu na ołtarzu chleba i kielicha – do okadzenia darów, krzyża, ołtarza, kapłana i ludu;
- e) podczas ukazania Hostii i kielicha po konsekracji.

277. Kapłan nakłada kadzidło do kadzielnicy i błogosławi je znakiem krzyża, nic nie mówiąc.

Przed okadzeniem i po jego wykonaniu oddaje się głęboki ukłon w stronę okadzonej osoby lub rzeczy, z wyjątkiem ołtarza i darów złożonych na ofiarę w Mszy św.

Trzema rzutami kadzielnicy okadza się: Najświętszy Sakrament, relikwie świętego Krzyża i obrazy Chrystusa Pana wystawione do publicznej czci, dary złożone na ofiarę w Mszy św., krzyż ołtarzowy, Ewangeliarz, paschał, kapłana i lud.

Dwoma rzutami kadzielnicy okadza się relikwie i obrazy Świętych wystawione do publicznej czci, i to tylko na początku celebracji, po okadzeniu ołtarza.

Ołtarz okadza się pojedynczymi ruchami kadzielnicy w ten sposób:

- a) jeśli ołtarz jest odsunięty od ściany, kapłan okadza go obchodząc dokoła;
- b) jeśli ołtarz nie jest odsunięty od ściany, kapłan, przechodząc wzdłuż niego, okadza najpierw prawą, potem lewą stronę. Jeżeli krzyż jest na ołtarzu lub obok niego, okadza się go przed okadzeniem ołtarza. Natomiast jeżeli jest za ołtarzem, kapłan okadza go, gdy przed nim przechodzi.

Dary ofiarne okadza kapłan trzema rzutami kadzielnicy, przed okadzeniem krzyża i ołtarza. Może też wykonać okadzenie darów, czyniąc nad nimi znak krzyża kadzielnicą.

E. PRZECHOWYWANIE NAJŚWIĘTSZEJ EUCHARYSTII I JEJ KULT POZA MSZĄ ŚWIĘTĄ

(Instrukcja Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów
Redemptoris Sacramentum, 129 – 140)

I. PRZECHOWYWANIE NAJŚWIĘTSZEJ EUCHARYSTII

129. „Sprawowanie Eucharystii w ofierze Mszy świętej jest źródłem i celem kultu, jaki się jej oddaje poza Mszą. Święte postacie przechowuje się przede wszystkim w tym celu, aby wierni, którzy nie mogą brać udziału we Mszy świętej, zwłaszcza chorzy i starsi, jednoczyli się przez Komunię sakramentalną z Chrystusem i Jego Ofiarą, którą składa się we Mszy świętej”. Ponadto owo przechowywanie pozwala również na praktykę adoracji tego Wielkiego Sakramentu oraz oddawania mu tej czci, która jest należna samemu Bogu. Należy więc bardzo popierać niektóre formy kultu adoracji nie tylko prywatnej, lecz również publicznej i wspólnotowej, ustanowione lub zatwierdzone przez Kościół.

130. „Najświętszą Eucharystię należy przechowywać w tabernakulum trwałym i nienaruszalnym, umieszczonym na środku ołtarza wielkiego lub bocznego, ale naprawdę okazałego”; jak również w miejscu, ze względu na spokój, przestrzeń przed tabernakulum oraz liczbę ławek lub krzeseł i klęczników, „odpowiednim do modlitwy”. Ponadto należy pilnie zwracać uwagę na wszystkie przepisy ksiąg liturgicznych i normy prawne, szczególnie w celu wykluczenia niebezpieczeństwa profanacji.

131. Z wyjątkiem przepisów kan. 934 § 1, zabrania się przechowywania Najświętszego Sakramentu w miejscu, które nie podlega oczywiście władzy biskupa diecezjalnego lub gdzie istnieje niebezpieczeństwo profanacji. Gdyby coś takiego zaistniało, biskup diecezjalny winien natychmiast cofnąć udzielone już pozwolenie na przechowywanie Eucharystii.

132. Nikt nie może zanosić Najświętszej Eucharystii do domu lub do jakiegokolwiek innego miejsca wbrew przepisom prawa. Ponadto należy pamiętać, że zabranie lub przetrzymywanie w celu świętokradczym albo wyrzucenie konsekrowanych postaci jest poważnym przestępstwem, od którego uwolnienie zastrzeżone jest Kongregacji Nauki Wiary.

133. Kapłan lub diakon albo szafarz nadzwyczajny, który z powodu nieobecności lub przeszkody ze strony szafarza zwyczajnego zanoszą Najświętszą Eucharystię choremu w celu udzielenia Komunii, z miejsca, gdzie przechowywany jest Sakrament, powinien iść w miarę możliwości prostą drogą do domu chorego, unikając wszelkich spraw świeckich, aby wyeliminować jakiegokolwiek niebezpieczeństwo profanacji i zachować jak największy szacunek względem Ciała Chrystusa. Ponadto zawsze należy wykonywać obrzęd udzielania Komunii chorym, jak zapísano w Rytuale Rzymskim.

II. INNE FORMY KULTU NAJŚWIĘTSZEJ EUCHARYSTII POZA MSZĄ ŚWIĘTĄ

134. „Kult, jakim otaczana jest Eucharystia poza Mszą świętą, ma nieocenioną wartość w życiu Kościoła. Jest on ściśle związany ze sprawowaniem Ofiary eucharystycznej”. Pobożność więc zarówno publiczna, jak i prywatna wobec Najświętszej Eucharystii winna być gorliwie wpajana również poza Mszą, aby wierni oddawali cześć uwielbienia Chrystusowi obecnemu prawdziwie i rzeczywiście, który jest „Kapłanem dóbr przyszłych” i Odkupicielem wszystkiego. „Jest więc zadaniem pasterzy Kościoła, aby również poprzez własne świadectwo zachęcali do kultu eucharystycznego, do trwania na adoracji przed Chrystusem obecnym pod postaciami eucharystycznymi, szczególnie podczas wystawienia Najświętszego Sakramentu”.

135. „W ciągu dnia” wierni „niech nie zaniedbują nawiedzenia Najświętszego Sakramentu, jako że jest ono dowodem wdzięczności, znakiem miłości i wyrazem uznania dla Chrystusa Pana tam obecnego”. Kontemplacja bowiem Jezusa obecnego w Najświętszym Sakramencie, jako Komunia duchowa, ściśle jednoczy wiernego z Chrystusem, jak pokazuje przykład tyłu Świętych. „Jeśli nie stoi na przeszkodzie poważna racja, kościół, w którym jest przechowywana Najświętsza Eucharystia, powinien być otwarty dla wiernych przynajmniej przez kilka godzin dziennie, aby mogli się modlić przed Najświętszym Sakramentem”.

136. Ordynariusz powinien usilnie popierać adorację eucharystyczną z udziałem ludu, zarówno krótką, jak dłuższą lub jako wieczystą. W ostatnich bowiem latach „w wielu miejscach adoracja Najświętszego Sakramentu znajduje swoją właściwą rolę w życiu codziennym i staje się niewyczerpanym źródłem świętości”, chociaż istnieją również miejsca, „w których zauważa się prawie całkowity zanik praktyki adoracji eucharystycznej”.

137. Wystawienie Najświętszej Eucharystii winno się zawsze odbywać zgodnie z przepisami ksiąg liturgicznych. Nie należy również wykluczać odmawiania przed schowanym lub wystawionym Najświętszym Sakramentem maryjnej modlitwy różańcowej, godnej podziwu „ze względu na jej prostotę a zarazem głębię”. Jednakże, szczególnie podczas wystawienia, należy ukazać istotę tej modlitwy jako kontemplacji tajemnic życia Chrystusa Odkupiciela i zbawczego planu wszechmogącego Ojca, wykorzystując przede wszystkim czytania zaczerpnięte z Pisma świętego.

138. Nigdy jednak wystawionego Najświętszego Sakramentu nie powinno się, nawet na krótko, pozostawiać bez wystarczającego nadzoru. Stąd należy postępować tak, aby w ustalonych porach niektórzy wierni, nawet na zmianę, zawsze byli obecni.

139. Gdy biskup diecezjalny ma wyświęconych szafarzy lub inne osoby przeznaczone do wystawienia Najświętszego Sakramentu,

wierni mają prawo często nawiedzać Najświętszy Sakrament w celu adoracji i przynajmniej czasami w ciągu roku uczestniczyć w adoracji przed wystawioną Najświętszą Eucharystią.

140. Zaleca się bardzo, aby w dużych miastach lub przynajmniej w większych miejscowościach biskup diecezjalny wyznaczył jakiś budynek kościoła dla adoracji wieczystej, w którym jednak powinna być często, a nawet o ile to możliwe codziennie, sprawowana Msza święta, pod warunkiem ścisłego przestrzegania zasady, że na czas Mszy świętej przerywa się wystawienie. Wypada, aby we Mszy, która poprzedza czas bezpośredniej adoracji, była konsekrowana hostia, która ma być wystawiona do adoracji, oraz aby została umieszczona w monstrancji na ołtarzu po zakończeniu Komunii.

III. ADORACJA NAJŚWIĘTSZEGO SAKRAMENTU

Jan Paweł II w Liście apostolskim *Mane nobiscum Domine* zachęca, aby „wspólnoty zakonne i parafialne podjęły szczególne zobowiązanie do adoracji eucharystycznej poza Mszą św. Pozostawajmy długo na klęczkach przed Jezusem Chrystusem obecnym w Eucharystii, wynagradzając naszą wiarą i miłością zaniedbania, zapomnienia, a nawet zniewagi, jakich nasz Zbawiciel doznaje w tyłu miejscach na świecie. W adoracji pogłębiajmy naszą osobistą i wspólnotową kontemplację, posługując się modlitewnikami, które czerpią inspirację ze Słowa Bożego i z doświadczenia licznych dawnych i współczesnych mistyków. Także różaniec, pojmowany w jego głębokim znaczeniu biblijnym i chrystocentrycznym, na które zwróciłem uwagę w Liście apostolskim *Rosarium Virginis Mariae*, stanie się szczególnie odpowiednim sposobem kontemplacji eucharystycznej, realizowanej razem z Maryją i w Jej szkole” (MND 18).

IV. PROCESJE EUCHARYSTYCZNE

- a) Procesje eucharystyczne stały się powszechną praktyką w Kościele i są zasadniczo wzorowane na procesji ku czci Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa. Należy dbać o społeczny charakter tych procesji jak i czynny w nich udział wiernych, aby procesja była znakiem ludu pielgrzymującego do wiecznej Ojczyzny. Jeśli procesja z Najświętszym Sakramentem odbywa się po Mszy św. hostię do procesji należy konsekrować podczas Mszy św., która bezpośrednio poprzedza procesję.
- b) Procesję w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa należy odprawić w sposób podany w rozdziale księgi IV KKTE. Należy również zachować procesje odprawiane przez 8 dni po uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa oraz procesję w uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa tam, gdzie jest taki zwyczaj. Dzieci, które w danym roku przystąpiły do Pierwszej Komunii św., powinny w tych procesjach uczestniczyć w zorganizowanej grupie.

- c) Należy zachować i ożywiać inne procesje eucharystyczne u nas odprawiane. Śpiewy i modlitwy powinny być tak dobrane, aby wszyscy okazywali przez nie wiarę w Chrystusa i ku Niemu kierowali całą uwagę (KKTE 80).

V. NABOŻEŃSTWA EUCHARYSTYCZNE

- a) Nabożeństwa eucharystyczne stanowią część wszystkich nabożeństw istniejących w Kościele i dotąd odprawianych we wspólnotach katolickich. W Konstytucji o Liturgii czytamy: „zaleca się ustrelić nabożeństwa ludu chrześcijańskiego, zgodnie z przepisami i zasadami Kościoła”. Odnosi się to do nabożeństw Kościołów partykularnych. Sobór zalecił tak uporządkować nabożeństwa, aby „zgadzały się z liturgią, z niej poniekąd wypływały i do niej wiernych prowadziły” (KL 13).
- b) Należy ustrelić dążyć do tego, by nabożeństwa z wystawieniem Najświętszego Sakramentu, które są częstą praktyką w naszych kościołach i najpowszechniejszym wyrazem kultu Eucharystii poza Mszą św. nadal były utrzymane i pogłębiane. Aby wierni we właściwy sposób w nich uczestniczyli, należy przez słowo wprowadzające lub przez wybrane fragmenty Pisma św. ukazywać ich wewnętrzny związek z tajemnicą Eucharystii.
- c) Gorzkie Żale należą do tradycyjnych nabożeństw Okresu Wielkiego Postu i są rozważaniem Męki Pana podjętej dla naszego zbawienia. Pomagają one wiernym zbliżyć się do tajemnicy zbawczej śmierci Chrystusa. Odpowiednio dobrane fragmenty Pisma św. i głoszone rozważanie Męki Pańskiej powinny pogłębiać treściowo to wielkopostne nabożeństwo i pełniej ukazywać jego powiązanie z tajemnicą Eucharystii.
- d) Majowe nabożeństwo jest w Polsce zwyczajowo odprawiane przed wystawionym Najświętszym Sakramentem. Słowa litanii skierowane są do Maryi, ale refren „módl się za nami” przypomina, że Ona jest naszą Orędowniczką u swego Syna. Przed rozpoczęciem majowego nabożeństwa należy przypomnieć wiernym szczególnie udział Maryi w misterium zbawienia oraz prawdę o Jej orędownictwie. Nabożeństwa majowe można odprawiać w dwojakiej formie, zgodnie z tradycją diecezji:
- na początku nabożeństwa wystawia się Najświętszy Sakrament i przed Nim odbywa się całe nabożeństwo;
 - przed wizerunkiem Najświętszej Maryi Panny śpiewa się Litanię loretańską i głosi się albo czyta odpowiednie rozważanie. Następnie celebrans przechodzi do głównego ołtarza, wystawia Najświętszy Sakrament, odprawia krótką adorację i po odśpiewaniu pieśni eucharystycznej udziela błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem.

e) Wspominając świętych Kościół głosi „misterium paschalne w Świętych, którzy współcierpieli i zostali współuwielbieni z Chrystusem” (KL 104). W nabożeństwach ku czci Świętych uwaga koncentruje się na osobie Świętego i dlatego takie nabożeństwa nie powinny być odprawiane z wystawieniem Najświętszego Sakramentu. Po modlitwach do Świętych i po kazaniu można odprawić nabożeństwo eucharystyczne. W ten sposób Święty ukazuje się jako ten, który prowadzi do Chrystusa.

F. LITURGIA GODZIN

I. OBCHÓD DNI LITURGICZNYCH W CIĄGU ROKU

(zob. OWLG 204–252; Liturgia Godzin, tom I, Poznań 1982, s. 81–90)

II. WSPÓLNE ODPRAWIANIE LITURGII GODZIN

(por. OWLG 21–23; 27)

Wszędzie, gdzie jest to możliwe, główne Godziny powinny być odprawiane w kościele przez wspólnoty wiernych, a przede wszystkim parafialne; parafie są bowiem wspólnotami diecezji zorganizowanymi lokalnie pod przewodnictwem pasterzy zastępujących biskupa. W pewien sposób przedstawiają one widzialny Kościół ustanowiony na całej ziemi.

Wierni wezwani na Liturgię Godzin i na niej zebrani w jedności serc i głosów, czynią widocznym Kościół sprawujący misterium Chrystusa.

Organizacja i kierownictwo modlitwą wspólnoty należy do tych, którzy otrzymali święcenia lub specjalną misję kanoniczną. Niech więc dołożą starań, „by wszyscy powierzeni ich opiece byli jednomyślni w modlitwie”. Mają oni zachęcać wiernych do wspólnego udziału w głównych częściach Liturgii Godzin, zwłaszcza w niedziele i święta oraz przygotowywać ich do tego odpowiednimi pouczeniami.

Ludzi świeckich gromadzących się z różnych powodów, apostołskich lub innych, zachęca się do wypełnienia obowiązku wspólnej modlitwy Kościoła przez odmówienie części Liturgii Godzin. Wypada wreszcie, by i w rodzinie, która jest jakby domowym sanktuarium Kościoła, nie poprzestawano na wspólnych modlitwach, ale także, w miarę możliwości, odmawiano jakąś część Liturgii Godzin, zespalając się w ten sposób tym ściślej z całym Kościołem.

G. WAŻNIEJSZE DEKRETY I ZARZĄDZENIA

I. AKTUALNE PRZEPISY DOTYCZĄCE PRAKTYKOWANIA POKUTY

1. Dni nakazane praktykowania pokuty

W Kościele powszechnym dniami i okresami pokutnymi są:

- a) poszczególne piątki całego roku;
- b) czas Wielkiego Postu.

W tych dniach wierni powinni:

- a) modlić się w sposób szczególny;
- b) wykonywać uczynki pobożności i miłości;
- c) podejmować akty umartwienia siebie przez wierniejsze wypełnianie własnych obowiązków;
- d) zwłaszcza zaś zachowywać post i wstrzemięźliwość (por. KPK, kan. 1249–1250).

2. Zachowanie postu i wstrzemięźliwości

Według kanonu 1250 „Wstrzemięźliwość od spożywania mięsa lub innych pokarmów, zgodnie z zarządzeniem Konferencji Episkopatu, należy zachowywać we wszystkie piątki całego roku, chyba że w danym dniu przypada jakaś uroczystość. Natomiast wstrzemięźliwość i post obowiązują w środę popielcową oraz w piątek Męki i Śmierci Pana naszego Jezusa Chrystusa”. Zachęca się, zgodnie z postanowieniem II Polskiego Synodu Plenarnego, do zachowania wstrzemięźliwości od pokarmów mięsnych w wigilię Bożego Narodzenia, ze względu na wyjątkowy charakter tego dnia w Polsce.

Biskupi przypominają, że wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych obowiązuje wszystkich, którzy ukończyli 14 rok życia. Post, czyli jeden posiłek do syta w ciągu dnia, obowiązuje wszystkich między 18 i 60 rokiem życia. Niemożliwość zachowania wstrzemięźliwości w piątek domaga się od katolika podjęcia innych form pokuty. Powstrzymywanie się od zabaw obowiązuje w czasie Wielkiego Postu. Nowelizacja zapisu czwartego przykazania kościelnego nie zmienia w niczym dotychczasowego charakteru każdego piątku jako dnia pokutnego, w którym katolicy powinni „modlić się, wykonywać uczynki pobożności i miłości, podejmować akty umartwienia siebie przez wierniejsze wypełnianie własnych obowiązków, zwłaszcza zaś zachowywać wstrzemięźliwość” (zob. kan. 1249-1250). Wyjątkiem są jedynie przypadające wtedy uroczystości. Jeśli zatem w piątek katolik chciałby odstąpić ze słusznej przyczyny od pokutnego przeżywania tego dnia, winien uzyskać odpowiednią dyspensę. (por. Wskazania KEP dla pierwszego, trzeciego i czwartego przykazania kościelnego, Warszawa, dnia 14 marca 2014 r.)

II. PRZEPISY DOTYCZĄCE ODPUSTÓW

(por. KPK, kan. 992–997; Paweł VI, Konst. Ap. *Indulgentiarum Doctrina; Wykaz Odpustów. Normy i nadania*. Wydanie wzorcowe według łacińskiego wydania 4, z 2004 r.)

1. Odpust jest to darowanie wobec Boga kary doczesnej za grzechy odpuszczone już co do winy; otrzymuje je wierny, odpowiednio przygotowany po wypełnieniu pewnych określonych warunków, przez działanie Kościoła, który jako sługa odkupienia autorytatywnie rozporządza i dysponuje skarbcem zadośćuczynień Chrystusa i Świętych.
2. Odpust jest cząstkowy albo zupełny, zależnie od tego, czy uwalnia od kary doczesnej, należnej za grzechy w części lub w całości. Odpust cząstkowy jest oznaczany bez określania dni lub lat. Kryterium miary tego odpustu stanowi wysiłek i gorliwość z jaką ktoś wykonuje dzieło obdarzone odpustem cząstkowym. Mianowicie zyskującemu odpust Kościół przydziela ze swego skarbcza tyle darowania kary doczesnej, ile on sam jej otrzymuje przez wykonanie dobrej czynności. Stąd tym więcej będzie darowania, im więcej gorliwości okaże osoba zyskująca odpust.
3. Nikt nie może przekazywać innym osobom żyjącym odpustów, jakie sam zyskuje. Odpusty zarówno cząstkowe jak i zupełne mogą być zawsze ofiarowane za zmarłych na sposób wstawiennictwa.
4. Odpust zupełny można uzyskać tylko jeden w ciągu dnia. Jednakże w momencie śmierci wierny może uzyskać odpust zupełny, chociażby tego dnia zyskał już inny odpust zupełny.
Odpust cząstkowy można uzyskać kilka razy dziennie, chyba że co innego jest wyraźnie zaznaczone.
5. Do uzyskania odpustu zupełnego wymaga się wykonania dzieła obdarzonego odpustem oraz wypełnienia trzech następujących warunków:
 - spowiedź sakramentalna;
 - Komunia eucharystyczna,
 - modlitwa w intencjach Ojca Świętego.
 Ponadto wymaga się wykluczenia wszelkiego przywiązania do grzechu nawet powszedniego. Jeśli brakuje pełnej tego rodzaju dyspozycji albo nie zostaną spełnione wyliczone warunki, wtedy odpust będzie tylko cząstkowy.
6. Wpada, by Komunia święta i modlitwa w intencjach Ojca Świętego miały miejsce w tym dniu, w którym wykonuje się dzieło obdarzone odpustem.
7. Po jednej spowiedzi sakramentalnej można uzyskać kilka odpustów zupełnych. Natomiast po jednej Komunii eucharystycznej i po jednej modlitwie w intencjach Ojca Świętego zyskuje się tylko jeden odpust zupełny.

8. Warunek dotyczący modlitwy w intencjach Ojca Świętego wypełnia się całkowicie przez odmówienie jeden raz „Ojcie nasz” i „Zdrowaś”. Pozostawia się wiernym swobodę wyboru jakiegokolwiek modlitwy zgodnie z ich pobożnością.
9. Jeżeli do uzyskania odpustu związanego z jakimś dniem wymagane jest nawiedzenie kościoła lub kaplicy, to można go dokonać od południa dnia poprzedzającego, aż do północy kończącej dzień oznaczony.
10. Wierni mogą uzyskać odpust zupełny wypełniając warunki określone w punkcie 5 i następujące dzieła obdarzone odpustem:
 - adoracja Najświętszego Sakramentu trwająca przynajmniej przez pół godziny;
 - pobożne przyjęcie błogosławieństwa udzielonego przez papieża Miastu i Światu (Urbi et Orbi) lub błogosławieństwa papieskiego udzielonego przez biskupa – choćby tylko przez bezpośrednią transmisję telewizyjną lub radiową;
 - nawiedzenie cmentarza w dniach od 1 do 8 listopada połączone z modlitwą – choćby tylko w myśli – za zmarłych (odpust ten może być ofiarowany tylko za dusze w czyśćcu cierpiące);
 - pobożny udział w obrzędzie liturgicznym w Wielki Piątek i ucłowanie krzyża;
 - pobożny udział w uroczystym obrzędzie eucharystycznym na zakończenie Kongresu Eucharystycznego;
 - udział w rekolekcjach trwających przynajmniej przez trzy dni;
 - publiczne odmówienie Aktu Wynagrodzenia w uroczystość NSPJ;
 - publiczne odmówienie Aktu poświęcenia rodzaju ludzkiego Chrystusowi Królowi w uroczystość Chrystusa Króla;
 - w uroczystość Świętych Apostołów Piotra i Pawła, każdy kto pobożnie używa przedmiotu religijnego (krzyża, różańca, szkaplerza, medalika) poświęconego przez papieża lub biskupa i w tym dniu odmówi Wyznanie wiary;
 - wysłuchanie w czasie misji kilku kazań i udział w uroczystym ich zakończeniu;
 - przystąpienie po raz pierwszy do Komunii św. lub udział w takiej pobożnej ceremonii;
 - odprawienie pierwszej Mszy św. lub pobożne uczestnictwo w niej;
 - odmówienie różańca w kościele, w rodzinie, we wspólnocie zakonnej (należy odmówić przynajmniej jedną część, jednakże pięć dziesiątek w sposób ciągły, z modlitwą ustną należy połączyć pobożne rozważanie tajemnic, w publicznym odmawianiu tajemnic winne być zapowiadane zgodnie z zatwierdzoną miejscową praktyką, w odmawianiu prywatnym wystarczy, że wierny łączy z modlitwą ustną rozważanie tajemnic);
 - odnowienie przez kapłana w 25-, 50-, 60-, 70-lecie święceń kapłańskich postanowienia wiernego wypełniania obowiązków swojego powołania, uczestniczenie w Mszy św. jubileuszowej;

- czytanie Pisma św. z szacunkiem należnym słowu Bożemu, przynajmniej przez pół godziny;
- nawiedzenie kościoła, w którym trwa Synod diecezjalny i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę”;
- odmówienie w sposób uroczysty hymnu „Przed tak wielkim Sakramentem” w Wielki Czwartek;
- uczestnictwo w uroczystej procesji eucharystycznej szczególnie w uroczystość Bożego Ciała;
- publiczne odmówienie hymnu „Ciebie, Boga wystawiamy” w ostatnim dniu roku;
- publiczne odmówienie hymnu „Przybądź Duchu” w Nowy Rok i w Zesłanie Ducha Świętego;
- pobożne odprawienie Drogi Krzyżowej (przed stacjami prawnie erygowanymi, połączone z rozważaniem Męki i Śmierci Chrystusa i przechodzeniem od stacji do stacji; w publicznym odprawianiu wystarczy przechodzenie prowadzącego);
- pobożne nawiedzenie kościoła w święto tytułu i dnia 2 sierpnia (odpust Porcjunkuli) i odmówienie „Ojcze nasz” i „Wierzę”;
- pobożne nawiedzenie kościoła lub ołtarza w dniu jego uroczystego poświęcenia i odmówienie „Ojcze nasz” i „Wierzę”;
- pobożne nawiedzenie kościoła we Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych (Dniu Zaduszny) i odmówienie „Ojcze nasz” i „Wierzę” (odpust ten może być ofiarowany tylko za dusze w czyśćcu cierpiące);
- pobożne nawiedzenie kościoła lub kaplicy zakonnej w święto Założyciela i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę”;
- udział w czynności świętej, której przewodniczy wizytator w czasie odbywania wizytacji pasterskiej;
- odnowienie przyrzeczeń chrztu św. w czasie nabożeństwa Wigilii Paschalnej lub w rocznicę swego chrztu;
- pobożne nawiedzenie jednej z czterech patriarchalnych bazylik rzymskich i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę”;
- pobożne nawiedzenie bazyliki mniejszej i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę” w: uroczystość tytułu, w uroczystość św. ap. Piotra i Pawła, w dniu 2 sierpnia, w którym przypada odpust „Porcjunkuli”, raz w roku w dniu wybranym przez wiernego;
- pobożne nawiedzenie kościoła katedralnego i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę” w: uroczystość tytułu, w uroczystość św. ap. Piotra i Pawła, w święto Katedry św. Piotra Apostoła, w rocznicę poświęcenia Bazyliki Laterańskiej (9 listopada), w dniu 2 sierpnia, w którym przypada odpust „Porcjunkuli”;
- pobożne nawiedzenie sanktuarium ustanowionego przez kompetentną władzę kościelną i odmówienie tam „Ojcze nasz” i „Wierzę” w: uroczystość tytułu, raz w roku w dniu wybranym przez wiernego oraz ilekroć uczestniczy w pielgrzymce, która odbywa się przy licznych udziale wiernych;

- udział w świętych czynnościach sprawowanych w jakimś kościele stacynym w dniu wyznaczonym dla danego kościoła;
- w momencie śmierci, o ile wierny miał za życia zwyczaj odmawiania jakichkolwiek modlitw (w tym wypadku wymieniony warunek zastępuje trzy zwyczajne warunki uzyskania odpustu zupełnego), dla uzyskania tego odpustu chwalebna rzeczą jest postugiwać się krucyfiksem lub krzyżem.
- Odmówienie wobec publicznie wystawionego lub też przechowywanego w tabernakulum Najświętszego Sakramentu Koronki do Bożego Miłosierdzia. Jeżeli zaś ci wierni z powodu choroby (lub innej słusznej racji) nie będą mogli wyjść z domu, ale odmówią Koronkę do Miłosierdzia Bożego z ufnością i z pragnieniem miłosierdzia dla siebie oraz gotowością okazania go innym, to pod zwykłymi warunkami również zyskują odpust zupełny, z zachowaniem przepisów co do „mających przeszkodę”, zawartych w normach 24 i 25 Wykazu odpustów. W innych zaś okolicznościach odpust będzie częstkowy.

III. MSZE ŚWIĘTE ZA PARAFIAN

(por. KPK 534 § 1)

Proboszczowie i kapłani, którzy posiadają wszystkie prawa proboszczowskie, mają obowiązek odprawiania Mszy św. za parafian:

A. we wszystkie niedziele,

B. w następujące uroczystości:

1. Boże Narodzenie,
2. Nowy Rok,
3. Objawienie Pańskie,
4. Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej,
5. Wniebowzięcia NMP,
6. Wszystkich Świętych,
7. Tytułu lub Patrona Parafii.

Jeżeli w jakimś dniu nie mogą ich odprawić wskutek uznanej przez prawo przeszkody, winni tego dokonać w te same dni przez kogoś innego albo w innym dniu osobiście.

IV. MSZE ŚWIĘTE W DOMU CHOREGO

(zob. Wsłuchani w Ducha. Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej 388)

Chorym lub wiernym w podeszłym wieku należy proponować co jakiś czas sprawowanie Eucharystii w ich domach z udziałem najbliższych.

W związku z ogólnym zezwoleniem na odprawianie Mszy św. w mieszkaniu chorego, przypomina się, że poza miejscem poświęconym można Eucharystię celebrować na odpowiednim stole, zawsze jednak przykrytym obrusem i korporałem (OWMR 297).

V. KOMUNIA ŚW. POD DWIEMA POSTACIAMI

(OWMR 281-283)

281. Ze względu na wymowę znaku Komunia święta nabiera pełniejszego wyrazu, gdy jest przyjmowana pod obiema postaciami. W tej bowiem formie ukazuje się w doskonalszym świetle znak Uczty eucharystycznej i jaśniej wyraża się wola dopełnienia nowego i wiecznego przymierza we Krwi Pana; jaśniej też uwydatnia się związek istniejący pomiędzy Ucztą eucharystyczną a ucztą eschatologiczną w królestwie Ojca.

282. Niech duszpasterze dołożą starań, aby wiernym, którzy uczestniczą w obrzędzie Komunii pod obiema postaciami lub są wtedy obecni, przypominali w sposób możliwie dla nich dostępny katolicką naukę Soboru Trydenckiego o Komunii świętej. Przede wszystkim mają wiernych nauczać, że według katolickiej wiary przyjmuje się całego Chrystusa i prawdziwy Sakrament także pod jedną tylko postacią; dlatego ci, którzy przyjmują tylko jedną postać, gdy idzie o owoce Komunii, nie są pozbawieni żadnej łaski koniecznej do zbawienia.

Ponadto niech uczą, że co do udzielania sakramentów Kościół może ustalać lub zmieniać to, co uznaje za słuszne ze względu na cześć należną sakramentom lub na pożytek przyjmujących, stosownie do okoliczności rzeczy, czasu i miejsca, z zachowaniem istotnej treści sakramentów. Równocześnie niech zachęcają wiernych, by z większą gorliwością uczestniczyli w obrzędzie, w którym znak Uczty eucharystycznej ukazuje się w pełniejszym blasku.

283. Komunia święta pod obiema postaciami jest dozwolona w przypadkach przewidzianych w rytuale. Ponadto mogą ją przyjmować następujące osoby:

- a) kapłani, którzy nie mogą celebrować ani koncelebrować;
- b) diakon i usługujący, którzy pełnią swoje funkcje we Mszy świętej;
- c) członkowie zgromadzeń w Mszy konwentualnej oraz Mszy zgromadzenia, alumnów seminarium, uczestnicy rekolekcji lub zebrania jakiegokolwiek zespołu duszpasterskiego.

Biskup diecezjalny może ustalić dla swej diecezji zasady dotyczące udzielania Komunii świętej pod obiema postaciami. Zasady te obowiązują także w kościołach zakonnych oraz w małych grupach. Miejscowemu biskupowi udziela się też władzy zezwalania na Komunię świętą pod obiema postaciami, ilekroć uznaje to za słuszne kapłan sprawujący pasterską pieczę nad powierzoną mu wspólnotą. Winien być jednak spełniony warunek, aby wierni zostali przedtem należycie pouczeni, by wykluczone było niebezpieczeństwo znieważenia Najświętszego Sakramentu, a sam obrzęd nie okazał się za trudny do wykonania z powodu zbyt dużej liczby uczestników lub z innej przyczyny (...).

Zaleca się udzielanie Komunii świętej pod dwiema postaciami w czasie Mszy świętej Wieczerzy Pańskiej i w trakcie wigilii paschalnej, w uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa oraz w miarę możliwości na Mszach świętych w tygodniu lub sprawowanych dla mniejszych grup wiernych. Każdy przezbiter przewodniczący Mszy świętej może ze względu na dobro duchowe wiernych podjąć decyzję o udzieleniu Komunii świętej pod dwiema postaciami.

(zob. *Wysłuchani w Ducha. Uchwały II Synodu Archidiecezji Katowickiej* 376)

VI. DWUKROTNE PRZYJĘCIE KOMUNII ŚW. TEGO SAMEGO DNIA

Kan. 917 nowego KPK daje ogólne zezwolenie na ponowne przyjęcie Komunii św. tego samego dnia, ale jedynie w czasie Mszy św. Poza Mszą św. KPK zezwala, a nawet zaleca ponowne przyjęcie Komunii św. w formie wiatyku.

VII. WIECZNA ADORACJA W ARCHIDIECEZJI

Przepisy co do urządzenia adoracji są następujące:

1. Wieczną adorację rozpoczyna się rano po pierwszej Mszy św. o godzinie 6.00, a kończy się wieczorem o 18.00 udzieleniem błogosławieństwa sakramentalnego, a następnie Mszą św. ku czci Najświętszego Sakramentu. Poleca się wtedy koncelebrować Mszę św., o ile jest więcej kapłanów w parafii, by inne Msze św. nie stanowiły przeszkody do adoracji. Zawsze przypominamy wiernym, że Msza św. jest najwyższą formą adoracji i jest jej źródłem i najwyższym zakończeniem. Adoracja nie może być czymś oderwanym od Mszy św. W pierwszej, rannej Mszy św. konsekrujemy, wobec tego dwie hostie, z których jedna przeznaczona jest na wystawienie.
2. Wieczna adoracja zostaje zawieszona:
 - a) od dnia 24 grudnia do 6 stycznia włącznie,
 - b) w Środę Popielcową,
 - c) od Niedzieli Palmowej aż do Niedzieli Białej włącznie,
 - d) w uroczystość Ześłania Ducha Świętego,
 - e) w uroczystość Ciała i Krwi Pańskiej,
 - f) w uroczystość Wszystkich Świętych i Dzień Zaduszny.
3. W niedziele i święta adoracja rozpoczyna się po ostatniej Mszy św. przed południem.
4. Księża dziekani mogą zezwolić dwom proboszczom na jednorazową zmianę dni adoracyjnych. Zamiana na dłuższy okres może się dokonać tylko za zgodą Ordynariusza.
5. W okazyjności wystawienia Najświętszego Sakramentu należy unikać skrętnie tego wszystkiego, co w pewien sposób mogłoby przesło-

nić pragnienie Chrystusa, który ustanowił Najświętszą Eucharystię głównie po to, by nam była przystępna jako pokarm, pomoc i ulga. W związku z tym księży proboszczowie dołożą wszelkich starań, by wierni wzięli w dniu adoracji pełny udział w Mszy św. razem z Komunią św.

PLAN WIECZNEJ ADORACJI NAJŚWIĘTSZEGO SAKRAMENTU

(Kursywą oznaczono parafie w których Wieczna Adoracja jest zawieszona w roku 2023, zob uwagi VII.2 o terminach zawieszenia adoracji)

STYCZEŃ

1. —
2. —
3. —
4. —
5. —
6. —
7. Lipiny Śląskie, Św. Augustyna
8. Poręba, Św. Maksymiliana Marii Kolbego
9. Leszczyny, Św. Andrzeja Boboli
10. Szczekowice, Matki Bożej Pośredniczki Wszelkich Łask
11. Pielgrzymowice, Św. Katarzyny
12. Piotrowice, Najświętszego Serca Pana Jezusa i Św. Jana Bosko
13. Łagiewniki Śląskie, Św. Jana Nepomucena
14. Krostoszowice, Św. Jana Nepomucena
15. Chorzów Batory, Najświętszego Serca Pana Jezusa
16. Radzionków, Św. Wojciecha
17. Stare Panewniki, Św. Antoniego Padewskiego
18. Lędziny, Św. Klemensa
19. Kamionka, Św. Urbana
20. Wilkowyje, Matki Bożej Królowej Aniołów
21. Szopienice, Św. Jadwigi
22. Bujaków, Św. Mikołaja
23. Orzegów, Św. Michała Archanioła
24. Skrzyszów, Św. Michała Archanioła
25. Jastrzębie Zdrój, Św. Barbary i Św. Józefa
26. Chorzów Batory, Wniebowzięcia NMP
27. Jastrzębie Zdrój, Najświętszego Serca Pana Jezusa
28. Ruda Śl. Południowa, Św. Piusa X
29. Koszutka, Najświętszego Serca Pana Jezusa
30. Chorzów Stary, Św. Marii Magdaleny
31. Rybnik, Matki Boskiej Bolesnej

LUTY

1. Kleszczów, Matki Boskiej Częstochowskiej
2. Chudów, NMP Królowej Aniołów
3. Łaziska Rybnickie, Wszystkich Świętych
4. Reta-Goj, Św. Antoniego Padewskiego
5. Jankowice Pszczyńskie, Św. Izydora
6. Kosztowy, Matki Boskiej Częstochowskiej
7. Bykowina, Św. Barbary
8. Pogrzebień, Św. Bartłomieja Apostoła
9. Gołkowice, Podwyższenia Krzyża Św. i Św. Anny
10. Golasowice, Narodzenia NMP
11. Radlin Górny, Św. Izydora
12. Kokoszyce, Niepokalanego Serca Maryi
13. Wełnowiec, NMP Wspomożenia Wiernych
14. Zawada, Podwyższenia Krzyża Św.
15. Wisła Wielka, Trójcy Przenajświętszej
16. Bogucice, Św. Szczepana
17. Bańgów, Św. Jana Sarkandra
18. Paniówki, Św. Urbana
19. Czernica, NMP Królowej Polski
20. Chałupki, Narodzenia NMP
21. Godula, Ścięcia Św. Jana Chrzciciela
22. Bielszowice, Św. Marii Magdaleny
23. Wodzisław Śląski, Św. Herberta
24. Gierałtowice, Matki Boskiej Szkaplerznej
25. Tychy, Ducha Świętego
26. Górki, Św. Apostołów Piotra i Pawła
27. Mysłowice, Kościół Narodzenia NMP (Parafia Krzyża Świętego)
28. Krzyżkowice, Najświętszego Serca Pana Jezusa

MARZEC

1. Wodzisław Śląski, Ducha Świętego
2. Książenice, Niepokalanego Serca NMP
3. Łaziska Górne, Matki Boskiej Król. Różańca Św.
4. Ławki, Ciała i Krwi Pańskiej
5. Turza Śląska, Matki Boskiej Fatimskiej
6. Międzyrzecze Pszczyńskie, Wniebowzięcia NMP
7. Lyski, Św. Małgorzaty
8. Tychy, Św. Franciszka z Asyżu i Św. Klary
9. Dubielec, NMP Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej
10. Pszczyna, Miłosierdzia Bożego
11. Krasowy, Św. Józefa
12. Radoszowy, Św. Jacka
13. Kamień, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
14. —
15. Dąbrówka Mała, Św. Antoniego Padewskiego

16. Osiedle Witosy, Podwyższenia Krzyża Św. i Św. Herberta
17. Paruszowiec, Św. Jana Sarkandra
18. Smiłowice, Matki Boskiej Częstochowskiej
19. Kobielice, NMP Królowej Polski
20. Tychy, Św. Jadwigi
21. Adamowice, NMP Królowej Aniołów
22. Siemianowice Śląskie, Św. Antoniego Padewskiego
23. Ruda Śląska, Św. Józefa
24. Brynów, Najświętszych Imion Jezusa i Maryi
25. Bojszowy Nowe, NMP Uzdrawienia Chorych
26. Krzyżowice, Św. Michała Archanioła
27. Osiny, Św. Józefa Robotnika
28. Imielin, Matki Boskiej Szkaplerznej
29. Chorzów, Św. Barbary
30. Bieruń Stary, Kościół Św. Walentego
31. Gaszowice, Opatrzności Bożej

KWIECIEŃ

1. Żory, Świętych Apostołów Filipa i Jakuba
2. Świętochłowice, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
3. Dąbrówka Wielka, Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych
4. Chorzów, Św. Floriana
5. Piekary Śląskie, Imienia NMP i Św. Bartłomieja
6. Bieruń Nowy, Najświętszego Serca Pana Jezusa
7. Zamyślów, Niepokalanego Poczęcia NMP
8. Katowice, Chrystusa Króla
9. Popielów, Trójcy Świętej
10. Żory, Miłosierdzia Bożego
11. Radzionków, Św. Wojciecha
12. Chorzów, Św. Józefa
13. Chorzów, Św. Antoniego Padewskiego
14. Michałkowice, Św. Michała Archanioła
15. Brzeźce, Matki Boskiej Szkaplerznej
16. Przegędza, Podwyższenia Krzyża Św.
17. Kleszczówka, Św. Brata Alberta
18. Nieboczowy, Św. Józefa Robotnika
19. Biertułtowy, Wniebowzięcia NMP
20. Zazdrość, Miłosierdzia Bożego
21. Bzie Zameckie, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
22. Frydek, NMP Królowej Wszechświata
23. Rybnik, Św. Antoniego Padewskiego
24. Pawłowice Śląskie, Podwyższenia Krzyża Św.
25. Bojszowy, Narodzenia Św. Jana Chrzcziciela
26. Mokre, Św. Wawrzyńca
27. Zawada, Przemienienia Pańskiego
28. Katowice, Przemienienia Pańskiego

29. Baranowice, Św. Jadwigi
30. Wirek, Św. Wawrzyńca i Św. Antoniego

MAJ

1. —
2. Czułów, Krzyża Św.
3. Pstrążna, Św. Mikołaja
4. Piasek, Najświętszego Serca Pana Jezusa
5. Tychy, Św. Krzysztofa
6. Studzienice, Św. Jana Chrzcziciela
7. Piaśniki, Najświętszego Serca Pana Jezusa
8. Grzawa, Ścięcia Św. Jana Chrzcziciela
9. Czerwionka, Najświętszego Serca Pana Jezusa
10. Przełajka, Wniebowzięcia NMP
11. Ligocka Kuźnia, Św. Wawrzyńca
12. Orzepowice, Św. Floriana
13. Knurów, Świętych Cyryla i Metodego
14. Wirek, Św. Andrzeja Boboli
15. Gostyń Śląska, Podwyższenia Krzyża Św.
16. Halemba, Matki Boskiej Różańcowej
17. Giszowiec, Św. Stanisława Kostki
18. Bytków, Ducha Świętego
19. Rój, Podwyższenia Krzyża Św.
20. Tychy, Św. Jana Chrzcziciela
21. Jastrzębie Zdrój, NMP Matki Kościoła
22. Bełk, Św. Jana Sarkandra
23. Syrynia, Św. Antoniego Padewskiego
24. Pawłów, Św. Pawła Apostoła
25. Kobiór, Wniebowzięcia NMP
26. Jastrzębie Zdrój, Podwyższenia Krzyża Św.
27. Zwonowice, Matki Boskiej Różańcowej
28. Wiry, Najświętszego Serca Pana Jezusa
29. Jaśkowice Śląskie, Św. Jana Chrzcziciela
30. Klimzowiec, Św. Franciszka z Asyżu
31. Godów, Św. Józefa Robotnika

CZERWIEC

1. Suszec, Św. Stanisława
2. Paprocany, Najświętszego Serca Pana Jezusa
3. Rybnicka Kuźnia, Wniebowzięcia NMP
4. Orłowiec, Matki Bożej Uzdrawienia Chorych
5. Chorzów Batory, Jezusa Chrystusa Dobrego Pasterza
6. Mikołów, Św. Wojciecha
7. Pawłowice Śląskie, Św. Jana Chrzcziciela
8. Rydułtowy, Św. Jerzego
9. Jankowice Rybnickie, Bożego Ciała
10. Tychy, Św. Marii Magdaleny

11. Kryry, Św. Karola Boromeusza
12. Krywałd, Św. Antoniego Padewskiego i Św. Barbary
13. Tysiąclecie Górne, Matki Boskiej Piekarskiej
14. Bieruń Nowy, Św. Barbary
15. Tysiąclecie Dolne, Podwyższenia Krzyża Św. i MB Uzdrawienia Chorych
16. Kłodnica, Podwyższenia Krzyża Św.
17. Szarlej, Trójcy Przenajświętszej
18. Czuchów, Wniebowzięcia NMP
19. Jedłownik, MB Wszecchpośredniczki Łask i św. Antoniego
20. Mysłowice, Ścięcia Św. Jana Chrzciela
21. Piekary, Św. Rodziny
22. Buków, Matki Boskiej Nieustającej Pomocy
23. Czyżowice, Chrystusa Króla
24. Rybnik – Niedobczyce MB Różańcowej
25. Brzęczkowice, Matki Boskiej Bolesnej
26. Ochojec, Św. Jacka
27. Borowa Wieś, Św. Mikołaja
28. Wielopole, Św. Katarzyny i Matki Boskiej Różańcowej
29. Wodzisław Śląski, Podwyższenia Krzyża Św.
30. Wodzisław Śląski, Wniebowzięcia NMP

LIPIEC

1. Borynia, Matki Boskiej Piekarskiej
2. Łąka, Św. Mikołaja
3. Rowień, Niepokalanego Serca NMP
4. Czerwionka, Św. Józefa Oblubieńca NMP
5. Rogoźna, NMP Matki Kościoła
6. —
7. Tychy, Bł. Karoliny
8. Tychy, Świętej Rodziny
9. Mysłowice, Najświętszego Serca Pana Jezusa
10. Zarzecze, Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych
11. Gostyń Śląska, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
12. Tychy, Świętego Benedykta
13. —
14. Orzesze, Św. Wawrzyńca
15. Jejkowice, Matki Boskiej Szkaplerznej i Św. Piusa X
16. Chwałęcice, Św. Barbary
17. Ruda Śląska, Matki Boskiej Różańcowej
18. Rojca, Wniebowzięcia NMP
19. Wola, Św. Urbana
20. —
21. Szopienice, Matki Boskiej Nieustającej Pomocy
22. Halemba II, Bożego Narodzenia
23. Janów, Św. Anny

24. Łaziska Dolne, Niepokalanego Serca NMP
25. Lędziny, Matki Bożej Różańcowej
26. —
27. Świerklany, Św. Anny
28. —
29. —
30. Rogów, Najświętszego Serca Pana Jezusa
31. —

SIERPIEŃ

1. Siemianowice Śląskie, Krzyża Św.
2. Murcki, Najświętszego Serca Pana Jezusa
3. Paniowy, Św. Apostołów Piotra i Pawła
4. Kończyce, Bożego Ciała
5. —
6. Tychy, Miłosierdzia Bożego
7. Kobyła, Niepokalanego Serca Maryi
8. Ćwiklice, Św. Marcina
9. Cielmice, Narodzenia Św. Jana Chrzciela
10. Tychy, Św. Maksymiliana Kolbego
11. Skrzeńsko, Najświętszego Serca Pana Jezusa
12. Czarków, Św. Józefa Robotnika
13. Brynów, Św. Rodziny i Św. Maksymiliana Kolbego
14. Michałkowice, Św. Michała Archanioła
15. —
16. —
17. Rybnik, Św. Jadwigi Śląskiej
18. —
19. Góra, Św. Barbary
20. Brzeziny Śląskie, Najświętszego Serca Pana Jezusa
21. —
22. Mikołów, NMP Matki Zbawiciela
23. Brzezine n. Odrą, Świętych Apostołów Mateusza i Macieja
24. Ruptawa, Niepokalanego Serca NMP
25. Radlin II, Św. Marii Magdaleny
26. Załęże, Św. Józefa
27. Jastrzębie Górne, Św. Katarzyny
28. —
29. —
30. Chorzów, Św. Antoniego Padewskiego
31. Czarny Las, Ducha Świętego

WRZESIEŃ

1. Olza, NMP Królowej Pokoju
2. Pszczyna, Św. Jana Pawła II
3. Bańgów, Św. Jana Sarkandra
4. Niewiadom, Miłosierdzia Bożego

5. Bykowina, Najświętszego Serca Pana Jezusa
6. Katowice, Przemienienia Pańskiego
7. Wola-Osiedle, Matki Boskiej Piekarskiej
8. Piotrowice, Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa
9. Zawież, Męczeństwa Św. Jana Chrzciciela
10. Szczygłowie, NMP Królowej Świata
11. Dzieckowice, Wszystkich Świętych
12. Ochojec, Matki Boskiej Częstochowskiej
13. Dębieńsko, Św. Jerzego
14. Łaziska Średnie, Męczeństwa Św. Jana Chrzciciela
15. Wilcza, Św. Mikołaja
16. Chełm Śląski, Trójcy Przenajświętszej
17. Połomia, Nawiedzenia NMP
18. Żytina, Kościół Św. Jana
19. Hołdunów, Chrystusa Króla
20. Boguszowice Osiedle, Św. Barbary
21. Boguszowice, Najświętszego Serca Pana Jezusa
22. Chorzów, Św. Barbary
23. Jastrzębie Zdrój, Miłosierdzia Bożego
24. Wesoła, Matki Boskiej Fatimskiej
25. Chorzów Batory, Wniebowzięcia NMP
26. Katowice, Katedra Chrystusa Króla
27. Katowice, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
28. Osiny, Ducha Świętego
29. Katowice, Św. Michała Archanioła
30. Józefowiec, Św. Józefa Robotnika

PAŹDZIERNIK

1. Zadole, Matki Boskiej Różańcowej
2. Szeroka, Wszystkich Świętych
3. Mysłowice, Krzyża Świętego
4. Kalwaria Pszowska, Zmartwychwstania Pańskiego
5. Pszów, Narodzenia NMP
6. Chropaczów, Matki Boskiej Różańcowej
7. Wilchwy, Matki Boskiej Częstochowskiej
8. Zgoń, Św. Antoniego Padewskiego
9. Załęska Hałda, Świętych Cyryla i Metodego
10. Jastrzębie Zdrój, Św. Brata Alberta
11. Rybnik, Św. Józefa Robotnika
12. Golejów, Chrystusa Króla
13. Pszczyzna, Podwyższenia Krzyża Św. i Matki Boskiej Częstochowskiej
14. Chwałowice, Św. Teresy od Dzieciątka Jezus
15. Gardawice, Św. Maksymiliana Kolbego
16. Urbanowice, Matki Boskiej Pośredniczki Wszelkich Łask
17. Knurów, Matki Boskiej Częstochowskiej

18. Stara Wieś, Św. Jadwigi
19. Józefka, Św. Józefa
20. —
21. Katowice-Piotrowice, MB Fatimskiej
22. Chorzów, Św. Wawrzyńca
23. Kamień, Św. Brata Alberta
24. Chorzów, Św. Józefa
25. Palowice, Trójcy Przenajświętszej
26. Jastrzębie, MB Częstochowskiej
27. Studzionka, Wniebowzięcia NMP
28. Ornontowice, Św. Michała Archanioła
29. Wisła Mała, Św. Jakuba Starszego, Apostoła
30. Wirek, Św. Wawrzyńca i Św. Antoniego
31. Brynów, Najświętszych Imion Jezusa i Maryi

LISTOPAD

1. —
2. —
3. Przyszowice, Św. Jana Nepomucena
4. Raszczyce, Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza
5. Niedobczyce, Najświętszego Serca Pana Jezusa
6. Ruda Śląska, Św. Józefa
7. —
8. Miedzna, Św. Klemensa
9. Morgi, Św. Jacka
10. Goławiec, Wniebowzięcia NMP
11. Szczerbice, Św. Maksymiliana Kolbego
12. Podlesie Śląskie, Matki Boskiej Częstochowskiej
13. Wartogłowiec, Św. Józefa Robotnika
14. —
15. Lubomia, Św. Marii Magdaleny
16. Mikołów, Św. Wojciecha
17. Dąbrówka Wielka, Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych
18. Łędziny, Św. Anny
19. Brzezinka, Nawiedzenia NMP
20. Radostowice, Imienia Maryi
21. Piekary Śląskie, Imienia NMP i Św. Bartłomieja
22. Gorzyce Śląskie, Św. Anioła Stróża
23. Kostuchna, Trójcy Przenajświętszej
24. Zawodzie, Opatrzności Bożej
25. Rybnik, Św. Antoniego Padewskiego
26. Chorzów, Ducha Świętego
27. Siemianowice Śląskie, Św. Antoniego Padewskiego
28. Siemianowice Śląskie, Zmartwychwstania Pańskiego
29. Niewiadom, Bożego Ciała i Św. Barbary
30. Bieruń Stary, Św. Bartłomieja Apostoła

GRUDZIEŃ

1. Goczałkowice, Św. Jerzego
2. Świętochłowice, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
3. Maciejkowice, Matki Boskiej Nieustającej Pomocy i Św. Rozalii
4. Stanowice, Św. Jacka
5. Mszana, Św. Jerzego
6. Moszczenica Śląska, Matki Boskiej Różańcowej
7. Janów Miejski, Niepok. Poczęcia NMP i Św. Maksymiliana Kolbego
8. Katowice, Wniebowzięcia NMP
9. Głóżyń, Niepokalanego Serca Maryi
10. Kozłowa Góra, Matki Boskiej Nieustającej Pomocy
11. Dąb, Świętych Jana i Pawła
12. Markłowice, Św. Stanisława
13. Żory, Św. Stanisława
14. Orzesze, Nawiedzenia NMP
15. Brynów, Podwyższenia Krzyża Świętego
16. Makoszowy, Świętych Jana i Pawła
17. Rudziczka, Św. Maksymiliana Marii Kolbego
18. Warszowice, Św. Mikołaja
19. Zgoda, Św. Józefa
20. Woszycy, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
21. —
22. Kłokocin, Św. Józefa
23. —
24. —
25. —
26. —
27. —
28. —
29. —
30. —
31. —

Codzienna

Adoracja Najświętszego Sakramentu

- Chorzów, Św. Jadwigi
- Chorzów Batory, NSPJ
- Czerwionka-Leszczyny, Św. Andrzeja Boboli
- Jastrzębie Zdrój, Miłosierdzia Bożego
- Katowice, Katedra Chrystusa Króla
- Katowice, Niepokalanego Poczęcia NMP
- Katowice, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
- Katowice-Giszowiec, Św. Barbary

- Katowice-Józefowiec, Św. Józefa Robotnika
 - Katowice-Koszutka, Najświętszego Serca Pana Jezusa
 - Katowice-Panewniki, Bazylika Św. Ludwika i Wniebowzięcia NMP
 - Katowice-Piotrowice, NSPJ
 - Mikołów, Bazylika Św. Wojciecha
 - Ruda Śląska-Kochłowice, Trójcy Przenajświętszej
 - Ruda Śląska-Nowy Bytom, Św. Pawła
 - Piekary Śląskie-Brzeziny, NSPJ
 - Piekary Śląskie, Bazylika Imienia NMP i Św. Bartłomieja
 - Piekary Śląskie, Św. Rodziny
 - Paniówki, Św. Urbana
 - Pszczyna, Wszystkich Świętych
 - Rybnik, Królowej Apostołów
 - Rybnik, Kaplica akademicka Św. Edyty Stein (od października do czerwca)
 - Rybnik-Boguszowice, Św. Barbary
 - Siemianowice Śl., Św. Krzyża
 - Świętochłowice, Świętych Apostołów Piotra i Pawła
 - Tychy, Św. Marii Magdaleny
 - Tychy, Miłosierdzia Bożego
 - Wodzisław Śląski, Wniebowzięcia NMP
 - Żory, Świętych Apostołów Filipa i Jakuba
- Szczegółowy plan adoracji proszę sprawdzić na stronie internetowej parafii.*

VIII. BIERZMOWANIE W KATEDRZE

W roku 2023 ustala się następujące czwartki na terminy udzielania bierzmowania w Katedrze:

16 marca, 18 maja, 22 czerwca, 19 października i 16 listopada.

Duszpasterze zapisują kandydatów do bierzmowania, a także na cykl 10 spotkań formacyjnych (w przypadku, gdy przygotowanie kandydata nie może być przeprowadzone w parafii zamieszkania) jedynie za pośrednictwem internetowej strony parafii katedralnej: <https://katedra.wiara.pl/temat/bez-kategorii/Bierzmowanie-osob-doroslych>. Zapisy i przygotowanie koordynuje ks. Łukasz Dziura, tel. 515 631 312

W dniu bierzmowania:

- wprowadzenie liturgiczne w katedrze o godz. 17.00,
- Msza św. z udzielaniem sakramentu bierzmowania o godz. 18.00.

IX. ROZGRZESZANIE OD CENZUR WIĄŻĄCYCH MOCĄ SAMEGO PRAWA

Dekret o udzieleniu spowiednikom władzy delegowanej rozgrzeszenia od cenzur wiążących mocą samego prawa

(S2 w aktach wykonawczych II Synodu
Archidiecezji Katowickiej)

1. Spośród kar wiążących mocą samego prawa – z zachowaniem uprawnień, jakie na mocy prawa przysługują kanonikowi penitencjarzowi kapituły katedralnej (kan. 508 Kodeksu prawa kanonicznego) oraz spowiednikom w niebezpieczeństwie śmierci (kan. 976) i w wypadku, gdy penitentowi jest trudno pozostać w grzechu do czasu uzyskania zwolnienia z cenzury wiążącej mocą samego prawa, jeszcze nie deklarowanej (kan. 1357 § 1-2) – udzielam w myśl kan. 1355 § 2 władzy rozgrzeszania z kary ekskomuniki za przerwanie ciąży po zaistnieniu skutku (kan. 1398) oraz z innych kar, niezastrzeżonych Stolicy Apostolskiej następującym kapłanom:

- a. protonotariuszom apostołskim, prałatom honorowym i kapelanom Jego Świątobliwości;
 - b. kanonikom gremialnym i honorowym Kapituły Katedralnej;
 - c. dziekanom i wicedziekanom oraz proboszczom i administratorom parafii;
 - d. wyższym przełożonym zakonnym;
 - e. wszystkim spowiednikom:
 - w czasie spowiedzi wielkanocnej;
 - w czasie misji, rekolekcji i dni skupienia;
 - w czasie kanonicznych wizytacji biskupich i odpustów parafialnych;
 - z okazji spowiedzi generalnych przynajmniej z okresu jednego roku;
 - z okazji spowiedzi narzeczonych, żołnierzy i więźniów;
 - z okazji spowiedzi w szpitalach i chorych, którzy nie wychodzą z mieszkania oraz kobiet ciężarnych;
 - w kościele katedralnym, w sanktuariach, bazylikach i tych kościołach, w których sprawowany jest sakrament pokuty i pojednania w stałym konfesjonale za zezwoleniem ordynariusza miejsca
2. Przed rozgrzeszeniem spowiednik winien zobowiązać penitenta do stanowczej poprawy na przyszłość i wyznaczyć mu odpowiednią pokutę oraz zadośćuczynienie za popełniono przestępstwo.
3. Rozgrzeszenia od cenzury spowiednik udziela po wzbudzeniu odpowiedniej intencji przy użyciu prawem przepisanej formuły rozgrzeszenia lub formuły specjalnej (Obrzędy pokuty, „Dodatek 1”), którą należy odmówić przed absolucją z grzechów.

† Wiktor Skworc

Arcybiskup Metropolita Katowicki

X. MIEJSCA STAŁEJ MOŻLIWOŚCI KORZYSTANIA Z SAKRAMENTU POKUTY I POJEDNANIA

1. Katedra Chrystusa Króla, Katowice
2. Bazylika Imienia NMP i św. Bartłomieja, Piekary Śląskie
3. Parafia NSPJ Misjonarzy Oblatów, Katowice-Koszutka
4. Bazylika OO. Franciszkanów, Katowice-Panewniki
5. Parafia Królowej Apostołów, Księża Werbiści, Rybnik
6. Parafia Św. Jadwigi Śląskiej, Chorzów
7. Parafia Św. Marii Magdaleny, Tychy
8. Parafia Miłosierdzia Bożego, Jastrzębie Zdrój
9. Bazylika Św. Wojciecha, Mikołów

*Szczegółowy plan godzin spowiadania proszę sprawdzić
na stronie internetowej parafii.*

XI. KATOLICKI TELEFON ZAUFANIA (032) 253 05 00

XII. NADSYŁANIE SPRAWOZDAŃ I PROTOKOŁÓW

1. Księża dziekani wysyłają:
 - a) spis udzielonych w ubiegłym roku jurysdykcji i dyspens – do 1 lutego;
 - b) sprawozdania z odprowadzonych przez kapłanów rekolekcji – po konwencie wielkanocnym;
 - c) protokoły z konwentów, konferencji i wizytacji – do 4 tygodni po przeprowadzonych aktach.
2. Księża proboszczowie wysyłają:
 - a) zestawienie przychodów i rozchodów parafii w dwóch egzemplarzach – do 31 stycznia;
 - b) kontrakty dzierżawcze – do 1 listopada.

XIII. PLAN KOLEKT I ZBIÓREK NA 2023 ROK W PARAFIACH ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ

I kwartał

1 stycznia	– WŚSD
6 stycznia	– misje
15 stycznia	– potrzeby archidiecezji – na funkcjonowanie instytucji archidiecezjalnych zaangażowanych w apostołstwo słowa, m.in. Radio eM
2 lutego	– kolekta na zakony kontemplacyjne
5 lutego	– potrzeby archidiecezji – na utrzymanie, remont i działalność domów rekolekcyjnych
26 lutego	– jałmużna postna
5 marca	– zbiórka na Fundusz Misyjny Ad Gentes

- 19 marca – potrzeby archidiecezji – wsparcie Domu Księży Emerytów i Sądu Metropolitalnego
- II kwartał**
- 7-8 kwietnia – Boży grób i chrześcijan w Ziemi Świętej (ofiary)
- 10 kwietnia – Wydział Teologiczny UŚ i KUL (50%)
- 16 kwietnia – Caritas archidiecezji
- 30 kwietnia – WŚSD
- 14 maja – potrzeby archidiecezji – sfinansowanie prac związanych z odnowieniem kurii i katedry
- pomnika historii
- 4 czerwca – Wydział Teologiczny UŚ (50%)
- 25 czerwca – Świętopietrze [Stolica Apostolska]
- III kwartał**
- 2 lipca – WŚSD
- 23 lipca – Kalwaria Piekarska
- 6 sierpnia – Wydział Teologiczny UŚ (50%)
- 27 sierpnia – potrzeby archidiecezji – na działalność edukacyjno-wychowawczą wśród młodzieży w archidiecezji; utrzymanie kościoła akademickiego (krypta katedry)
- Wydział Teologiczny UŚ (50%)
- 10 września
- IV kwartał**
- 1 października – WŚSD
- 15 października – zbiórka na Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia” (Dzień Papieski)
- 22 października – misje
- 5 listopada – Kalwaria Piekarska
- 12 listopada – zbiórka na Fundację Papieską Pomoc Kościołowi w Potrzebie
- 26 listopada – potrzeby archidiecezji – na funkcjonowanie archiwum i muzeum archidiecezjalnego i galerii
- 10 grudnia – zbiórka na Fundusz Pomocy Kościołowi na Wschodzie
- 25 grudnia – Fundusz Obrony Życia (Pasterka) (20%)
- 26 grudnia – Wydział Teologiczny UŚ (50%)

Wszystkie zbiórki przeprowadzamy przed kościołem.

- Kolekty (z wyjątkiem na WŚSD i Caritas Archidiecezji Katowickiej) i zbiórki wpłacamy w kasie Kurii Metropolitalnej lub na konto z *podaniem tytułu wpłaty*
 - BNP PARIBAS
 - 34 1600 1055 1848 6348 7000 0001**
- Kolekty na Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne wpłacamy bezpośrednio do seminarium lub na konto
 - ING o/Katowice
 - 92 1050 1214 1000 0090 3174 6440**
- Kolekty na Caritas Archidiecezji Katowickiej wpłacamy bezpośrednio do Caritas lub na konto
 - GETIN NOBLE BANK II o/Katowice
 - 90 1560 1111 0000 9070 0011 6398**

XIV. PRZYKAZANIA KOŚCIELNE

1. W niedziele i święta nakazane uczestniczyć we Mszy świętej i powstrzymać się od prac niekoniecznych.
2. Przynajmniej raz w roku przystąpić do sakramentu pokuty.
3. Przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym, przyjąć Komunię świętą.
4. Zachowywać nakazane posty i wstrzeźliwość od pokarmów mięsnych, a w czasie Wielkiego Postu powstrzymywać się od udziału w zabawach.
5. Troszczyć się o potrzeby wspólnoty Kościoła.

WYKŁADNIA DLA PIERWSZEGO, TRZECIEGO I CZWARTEGO PRZYKAZANIA KOŚCIELNEGO

PIERWSZE PRZYKAZANIE KOŚCIELNE:

Na terytorium Polski, świętami nakazanymi poza niedzielami są:

- 1 stycznia, Uroczystość Świętej Bożej Rodzicielki Maryi
- 6 stycznia, Uroczystość Objawienia Pańskiego (tzw. Trzech Króli)
- czwartek po Uroczystości Trójcy Świętej, Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa (tzw. Boże Ciało)
- 15 sierpnia, Uroczystość Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (Matki Bożej Zielnej)
- 1 listopada, Uroczystość Wszystkich Świętych
- 25 grudnia, Uroczystość Narodzenia Pańskiego (Boże Narodzenie).

W niedzielę oraz inne dni świąteczne nakazane wierni są zobowiązani uczestniczyć we Mszy świętej oraz powstrzymać się od wykonywania prac niekoniecznych, czyli tych prac i zajęć, które utrudniają:

- oddawanie Bogu czci,
- przeżywanie radości właściwej dniowi świątecznemu,
- korzystanie z należytego odpoczynku duchowego i fizycznego (zob. kan. 1247 KPK).

Nakazowi uczestniczenia we Mszy świętej czyni zadość ten, kto bierze w niej udział, gdziekolwiek jest odprawiana w obrządku katolickim (nie tylko rzymskim), bądź w sam dzień świąteczny, bądź też wieczorem dnia poprzedzającego (zob. kan. 1248 § 1 KPK).

Jeśli z braku kapłana lub z innej poważnej przyczyny nie można uczestniczyć w Eucharystii, zaleca się bardzo, ażeby wierni brali udział w liturgii Słowa, gdy jest ona odprawiana w kościele parafialnym lub innym świętym miejscu według przepisów wydanych przez biskupa diecezjalnego, albo poświęcali odpowiedni czas na modlitwę indywidualną w rodzinie lub grupach rodzin (zob. kan. 1248 § 2 KPK).

TRZECIE PRZYKAZANIE KOŚCIELNE:

Okres Wielkanocy obejmuje czas od Niedzieli Zmartwychwstania Pańskiego do Niedzieli Zesłania Ducha Świętego.

Podczas 205. Konferencji Episkopatu Polski Biskupów Diecezjalnych, która odbyła się w Warszawie, dnia 21 marca 1985 roku, Konferencja Episkopatu Polski ustaliła, że okres, w którym obowiązuje czas Komunii wielkanocnej, obejmować będzie okres od Środy Popielcowej do Niedzieli Trójcy Świętej.

CZWARTE PRZYKAZANIE KOŚCIELNE:

- Post obowiązuje w Środę Popielcową i w Wielki Piątek wszystkich między osiemnastym a sześćdziesiątym rokiem życia (zob. KPK 1251-1252).
- Wstrzemięźliwość od pokarmów mięsnych obowiązuje w Środę Popielcową oraz piątki całego roku z wyjątkiem uroczystości (zob. KPK 1251). Dotyczy wszystkich, którzy ukończyli czternasty rok życia. Zachęca się do zachowania wstrzemięźliwości także w Wigilię Narodzenia Pańskiego.
- Uzasadniona niemożliwość zachowania wstrzemięźliwości w piątek (np. zbiorowe żywienie) domaga się od chrześcijan podjęcia innych form pokuty.
- Powstrzymywanie się od zabaw sprzyja opanowaniu instynktów i sprzyja wolności serca (zob. KKK 2043). Obowiązuje we wszystkie dni Wielkiego Postu.
- Nowelizacja zapisu czwartego przykazania nie zmienia w niczym dotychczasowego charakteru każdego piątku jako dnia pokutnego, w którym katolicy powinni „modlić się, wykonywać

uczynki pobożności i miłości, podejmować akty umartwienia siebie przez wierniejsze wypełnianie własnych obowiązków, zwłaszcza zaś zachowywać wstrzemięźliwość” (zob. kan. 1249-1250). Wyjątkiem są jedynie przypadające wtedy uroczystości. Jeśli zatem w piątek katolik chciałby odstąpić ze słusznej przyczyny od pokutnego przeżywania tego dnia, winien uzyskać odpowiednią dyspensę.

Warszawa, dnia 14 marca 2014 r.

Za zgodność:

† Wojciech Polak
Sekretarz Generalny
Konferencji Episkopatu Polski

XV. OBCHODY KU CZCI PATRONÓW MIAST W ARCHIDIECEZJI KATOWICKIEJ

1. 14 lutego w Bieruniu: **Uroczystość Św. Walentego**, patrona miasta.
2. 23 kwietnia w Mikołowie oraz w Radzionkowie: **Uroczystość Św. Wojciecha**, patrona miasta.
3. 4 maja w Chorzowie: **Uroczystość Św. Floriana**, patrona miasta.
4. 21 maja w Jastrzębiu-Zdroju: **Uroczystość Św. Jana Nepomucena**, patrona miasta.
5. 13 czerwca w Rybniku: **Uroczystość Św. Antoniego z Padwy**, patrona miasta.
6. 24 czerwca w Mysłowicach: **Uroczystość Św. Jana Chrzyciela**, patrona miasta.
7. 25 lipca w Tychach: **Uroczystość Św. Krzysztofa**, patrona miasta.
8. 10 sierpnia w Wodzisławiu Śląskim: **Uroczystość Św. Wawrzyńca**, patrona miasta.
9. 12 września w Piekarach Śląskich: **Uroczystość NMP Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej**, patronki miasta.
10. 29 września w Ornontowicach: **Uroczystość Św. Michała Archanioła**, patrona gminy.
11. 4 grudnia w Knurowie oraz w Rudzie Śląskiej: **Uroczystość Św. Barbary**, patronki miasta.

TABELA ODPRAWIANIA MSZY OKOLICZNOŚCIOWYCH		
Dni Liturgiczne	Msze obrzędowe	Msze w różnych potrzebach Msze wotywnie
1. Triduum Paschalne. 2. Niedziele: Adwentu, W. Postu, Wielkanocy. 3. Uroczystości. 4. Oktawa Wielkanocy. 5. Środa Popielcowa. Dni W. Tygodnia. Dzień Zaduszny.	Zabronione	
6. Niedziele: Okresu B. Narodzenia i zwykle. 7. Święta. 8. Dni powszednie Adwentu od 17 do 24. grudnia. 9. Dni w oktawie Bożego narodzenia. 10. Dni powszednie W. Postu.	Dozwolone	Dozwolone z polecenia lub za zezwoleniem Ordynariusza, jeśli zajdzie poważniejsza potrzeba lub chodzi o pożytek duszpasterski.
11. Wspomnienie obowiązkowe. 12. Dni powszednie: Adwentu do 16. 12, Bożego Narodzenia od 2.01., okresu wielkanocnego	Dozwolone	Dozwolone gdy zajdzie rzeczywista potrzeba lub dla korzyści duszpasterskiej.
13. Zwykle dni powszednie.	Dozwolone	

TABELA ODPAWIANIA MSZY ŻAŁOBNYCH			
Dni liturgiczne	Msze żałobne		
	pogrzebo- wa	W I rocznicę, po otrzymaniu wiadomości, z okazji ostatecznego pogrzebania	tzw. co- dzienne
1. Triduum Paschalne i Wielki Czwartek. 2. Uroczystości nakazane. 3. Niedziele: Adwentu, W. Postu, Wielkanocy.	Zabronione		
4. Niedziele: okresu Bożego Narodzenia, zwykle.	Zabronione na podstawie prawa diecezjalnego		
5. Uroczystości nie nakazane. 6. Środa Popielcowa, dni W. Tygodnia, Oktawa Wielkanocy, Dzień Zaduszny. 7. Święta.	Dozwolone	Zabronione	
8. Dni w oktawie Bożego narodzenia 9. Dni powszednie: Adwentu. okresu Bożego narodzenia, W. Postu. okresu Wielkanocy. 10. Wspomnienia obowiązkowe	Dozwolone		Zabronione
11. Dni powszednie w ciągu roku.	Dozwolone		